

Reactienota concept-Ambitiedocument Metropoolregio Eindhoven,
versie 15 februari 2022

	De gemeenteraden zijn gevraagd uiterlijk 2 februari 2022 een reactie kenbaar te maken Van 7 gemeenten is nog geen formele reactie ontvangen: - Asten, raad 22-2 - Cranendonck, commissie 22-2 en raad 8-3 - Eindhoven, raad 15-2 - Gemert-Bakel, raad 17-2 - Nuenen c.a., raad 17-2 - Oirschot, raad 22-2 - Valkenswaard, raad 24-2 Indien geen formele reactie is ontvangen is de concept-reactie opgenomen	
--	---	--

Gemeentelijke reacties concept-Ambitiedocument 2021

Gemeente en status reactie	Reactie	Antwoord	Aanpassingen Ambitiedocument
Asten concept voor raad 22-2	Gemeente Asten stemt in met het concept-Ambitiedocument als aanloop naar het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 met de volgende opmerkingen:		
	Thema energietransitie Het streven is in 2030 reeds 55% minder <u>CO2-uitstoot</u> te realiseren in plaats van de genoemde 49%.	Met de doelstelling van 49% CO2-reductie in 2030 volgen we het huidige Klimaatakkoord. In het nieuwe Regeerakkoord wordt dit doel echter aangescherpt naar tenminste 55% CO2-reductie in 2030. Als basis voor de gesprekken voor het nieuwe Samenwerkingsakkoord ligt het daarom inderdaad voor de hand om uit te gaan van een ambitie van tenminste 55% CO-reductie.	<u>Voorstel</u> : de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Deze noot toevoegen.
	<i>Regionale Energie Strategie (RES)</i> <u>Energiebesparing opnemen als derde thema.</u>	Energiebesparing is wel als basisuitgangspunt benoemd. We zullen het in de tekst nog explicieter opnemen.	<u>Voorstel</u> : de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. De RES richt zich op de thema's gebouwde omgeving en elektriciteit. Energiebesparing is cruciaal in onze energietransitie.
	Thema economie De focus in het nieuwe samenwerkingsakkoord leggen op wat we als regio <u>concreet</u> gaan doen om de genoemde (deel)ambities in te vullen.	De tekst in het Ambitiedocument is geformuleerd op basis van een strategiesessie met het Portefeuillehoudersoverleg economie. Het betreft een globalere strategische richting. Dit vraagt inderdaad nog een verdere uitwerking van het samenwerkingsakkoord en de jaarplannen. In deze lijn wordt deze opmerking meegenomen.	
	Thema transitie landelijk gebied Niet alleen het stedelijk gebied moet ontwikkelingsmogelijkheden krijgen. Ook de <u>dorpen moeten zich op een passende manier kunnen door ontwikkelen</u> en hebben daarvoor ook stedelijke functies nodig zoals extra woningen, voorzieningen en werkgelegenheid dicht bij huis.		<u>Voorstel</u> : de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen: Pagina 11 1^e alinea. Na: "door te ontwikkelen" Vanwege het belang van een vitaal landelijk gebied is het belangrijk dat er ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor stedelijke en landelijk gebied.
	Thema Samenwerking Het is van belang dat dat <u>alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor de samenwerking in de</u>	Wij onderstrepen uw oproep. De samenwerking bestaat uit alle ambtenaren, portefeuillehouders en raadsleden die, met elkaar, werken aan de	

	regio. Alleen door actief samen te werken kunnen we onze opgaven voor de regio realiseren. Dit vraagt van iedereen geven en nemen, gericht op de kracht van de samenwerking.	bovenlokale opgaven. Daarvoor hebben we elkaar nodig. De urgentie van de huidige opgaven voor de schaa sprong maken dit nog duidelijker	
Bergeijk definitief	Onze regio is een toonaangevende hightechregio, die zich kenmerkt door een kennisintensieve en slimme maakindustrie. Een regio met een diversiteit aan dorpen en steden en mooie landschappen waar inwoners werken, wonen én gebruikmaken van alle voorzieningen. De kwaliteiten van het stedelijk gebied en de kwaliteiten van het landelijk gebied zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.		
	Regionale uitdagingen We staan voor grote transitie s in klimaat en energie en ruimtegebruik in het landelijk gebied. Maar ook voor het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en de sociale balans. Deze uitdagingen vragen om continuering van de samenwerking op de vier bestaande thema's economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit. Daarbij ondersteunen we de ambitie om de resultaten van de samenwerking in een breder perspectief te plaatsen: wat draagt dit bij aan de inwoners in de totale regio: stad én land, economisch én maatschappelijk.		
	Brede welvaart Onze regionale samenwerking heeft in het verleden al geleid tot een krachtige economische ruggengraat. We ondersteunen de ambitie om breder te kijken dan de (high)tech economische ontwikkeling, maar ook aandacht te schenken aan de maatschappelijke opgaven in de regio. Een hogere kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de regio maakt dat inwoners en anderen zich hier gezonder voelen en draagt bij aan het welzijn en de welvaart voor iedereen. Nu en in de toekomst. Samenwerking met 21 gemeenten is essentieel voor de ambities en uitdagingen op dat gebied. Als regio de Kempen of individuele gemeente redden we het niet op dat gebied. De MRE is daarvoor het juiste schaalniveau.		

	Aandacht voor het delen van successen Het Ambitiedocument noemt eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid als de belangrijkste voorwaarden voor effectieve samenwerking. Cruciaal daarvoor is betrokkenheid van bestuurders, raadsleden en ambtenaren, maar ook maatschappelijke en commerciële partners en kennisinstellingen. Het actief uitdragen van de positieve resultaten van de samenwerking vergroot de betrokkenheid van de raadsleden en ondersteunt de ambassadeursrol, die aan hen gevraagd wordt. Hiermee wordt samenwerking op het schaalniveau van de MRE nog vanzelfsprekender. We verzoeken het MRE daartoe minimaal 1x per jaar een concreet overzicht van de resultaten in onze gemeente aan de raad aan te bieden, te starten met de resultaten uit 2021. Daarbij kan worden gedacht aan toegekende subsidies uit het Stimuleringsfonds of Corona-herstelaanpak aan bedrijven in Bergeijk, cofinanciering van projecten, resultaten van werkgroepen of lobby die invloed hebben op inwoners, bedrijven of projecten in onze gemeente.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21. Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
Best definitief	Wij onderschrijven de ambities en opgaven voor de regio Laten we beginnen met de ambitie en maatschappelijke opgaven, die u (in hoofdstuk 2 en 4) schetst voor onze regio. Wat u hier uitschrijft kan Best - natuurlijk – onderschrijven: een gezonde (fysieke) leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers van de mooiste en meest inclusieve regio van Nederland. Onze opgaven zijn inderdaad grensoverschrijdende en we moeten er oog voor hebben dat alle inwoners kunnen profiteren van groei van welvaart én welzijn. Het belang van regionaal samenwerken (hoofdstuk 3) is daarvoor evident. Best blijft hierin een stevige verantwoordelijkheid nemen.		

	Visie Best: lobby, visie en strategie kan via MRE, tactisch en operationeel zoveel mogelijk bij SGE en gemeenten Daarmee zegt Best overigens niet dat de MRE samenwerking altijd het meest voor de hand liggende regionale gremium is om deze opgaven op te pakken, laat staan vanuit iedere rol. In de afgelopen periode heeft Best wat dit betreft stevast een consistent geluid laten horen. Hoewel de 'ideale schaal' voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken niet bestaat, is Best van mening dat veel vraagstukken binnen bijvoorbeeld de thema's mobiliteit en economie beter geadresseerd waren (of al zijn) aan de gemeenten die samenwerken in het stedelijk gebied. De aard van het werk dat op ons bordje ligt is hier vaak tactisch en soms zelfs operationeel. De MRE is hierbij een geschikt samenwerkingsgremium voor visievorming, strategie en het voeren van een lobby namens Zuidoost Brabant.	Zuidoost-Brabant kent een divers samenwerkingslandschap, waarbij opgaven over verschillende schaalniveaus zijn verdeeld. Met u constateren we dat niet alleen ieder niveau voor zich, maar ook de schaalniveaus onderling met elkaar duidelijke afspraken moeten maken wat er op ieders 'bordje' ligt en hoe we die onderling goed met elkaar kunnen blijven verbinden.	
	Betrek het rapport van de rekenkamers bij het Ambitiedocument Nu ligt er dan het rapport van 7 rekenkamer-commissies naar de regionale samenwerking binnen o.a. MRE. De rekenkamers komen met een analyse en aanbevelingen, die wat ons betreft al betrokken moeten worden bij het definitieve Ambitiedocument. Wij vragen u dit op te pakken. Wij herkennen namelijk de analyse van de rekenkamers. Belangrijker nog, de aanbevelingen geven een frisse kijk op het vraagstuk 'wie pakt welke regionale vraagstukken op'? De rekenkamers komen ook met interessante voorstellen, die we niet terzijde kunnen schuiven. We lichten er twee uit:	Het Dagelijks Bestuur heeft ook kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. De onderzoekers hebben vanuit het perspectief van 7 van de 21 samenwerkende gemeenten naar de samenwerking gekeken. Om zoveel mogelijk recht te doen aan zowel het onderzoek als aan de 14 gemeenteraden en bestuurders, die geen deel hebben uitgemaakt van het onderzoek is ons voorstel om dit te betrekken bij het proces van de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	
	Kom tot een andere verdeling van werkzaamheden tussen MRE, SGE en gemeenten In uw concept-Ambitiedocument stelt u voor dat de MRE samenwerking verder gaat met de 4 bekende thema's mobiliteit, energietransitie, transitie landelijk gebied en economie. De visie van Best hierop is bekend en hebben we	Zie bovenstaande, de uitkomsten van het onderzoek zullen in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord meegenomen worden. Daarbij kan het perspectief brede welvaart een verbindende factor zijn, zoals u ook beschrijft in uw reactie.	

	hierboven nogmaals kernachtig samengevat. De rekenkamers stellen nu voor om niet thema's te verdelen over MRE, SGE en gemeenten, maar <u>rollen</u>. MRE kan zich hierbij concentreren op visie en strategie. Uitvoering (tactisch en operationeel) kan dan op een lager schaalniveau worden belegd. Deze oplossing spreekt ons aan en doet recht aan de verwevenheid van de opgaven tussen dorp, subregio en MRE. Oftewel: <u>Lokaal wat kan en regionaal wat moet</u>. Dat kan overigens betekenen dat MRE zich inhoudelijk niet alleen beperkt tot de 4 thema's, die nu zijn benoemd. Zo denken wij bijvoorbeeld dat voor een effectieve inzet op brede welvaart en gezonde leefomgeving op strategisch niveau verbinding nodig is met het sociaal domein en thema's als inclusiviteit.		
	<u>Focus op strategie</u> hoeft wat ons betreft overigens niet te betekenen dat een aantal operationele zaken, die nu eenmaal het meest praktisch door 21 gemeenten samen worden opgepakt, niet meer bij MRE belegd worden. Wij denken bijvoorbeeld aan de rol van betaalautoriteit voor Brainport Development en het afhechten met Provincie van (subregionale) afspraken met betrekking tot woningbouw, bedrijventerreinen en de regionale begrippenlijst.	Zie bovenstaande, de uitkomsten van het onderzoek zullen in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord meegenomen worden.	
	<i>Zet een deel van de capaciteit op MRE in om de subregio's te versterken</i> Deze aanbeveling is van belang voor de <u>capaciteitsplanning</u> van individuele gemeenten, maar zeker ook voor die van MRE. Illustratief hiervoor is dat bijvoorbeeld binnen het MRE thema's energietransitie en mobiliteit in toenemende mate een beroep wordt gedaan op de capaciteit van gemeenten en subregio. Wij vragen u dan ook om te onderzoeken op welke wijze de uitvoeringskracht in de subregio's versterkt kan worden. Is het effectief als dit volledig via de <u>MRE begroting</u> blijft lopen? Of vraagt een andere rol ook om een andere inrichting van 'control'? Best gaat er in ieder geval vooralsnog van uit dat dit betekenis heeft	Zie bovenstaande, de uitkomsten van het onderzoek zullen in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord meegenomen worden.	

	voor uw primaire begroting 2023 en bijbehorende meerjarenraming.		
Bladel definitief	Onze regio is een toonaangevende hightechregio, die zich kenmerkt door een kennisintensieve en slimme maakindustrie. Een regio met een diversiteit aan dorpen en steden en mooie landschappen waar inwoners werken, wonen én gebruikmaken van alle voorzieningen. De kwaliteiten van het stedelijk gebied en de kwaliteiten van het landelijk gebied zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.		
	Regionale uitdagingen We staan voor grote transitie in klimaat en energie en ruimtegebruik in het landelijk gebied. Maar ook voor het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en de sociale balans. Deze uitdagingen vragen om continuering van de samenwerking op de vier bestaande thema's economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit. Daarbij ondersteunen we de ambitie om de resultaten van de samenwerking in een breder perspectief te plaatsen: wat draagt dit bij aan de inwoners in de totale regio: stad én land, economisch én maatschappelijk.		
	Brede welvaart Onze regionale samenwerking heeft in het verleden al geleid tot een krachtige economische ruggengraat. We ondersteunen de ambitie om breder te kijken dan de (high)tech economische ontwikkeling, maar ook aandacht te schenken aan de maatschappelijke opgaven in de regio. Een hogere kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de regio maakt dat inwoners en anderen zich hier gezonder voelen en draagt bij aan het welzijn en de welvaart voor iedereen. Nu en in de toekomst. Samenwerking met 21 gemeenten is essentieel voor de ambities en uitdagingen op dat gebied. Als regio de Kempen of individuele gemeente redden we het niet op dat gebied. De MRE is daarvoor het juiste schaalniveau.		
	Aandacht voor het delen van successen Het ambitiedocument noemt eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid als de belangrijkste	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over	

	voorwaarden voor effectieve samenwerking. Cruciaal daarvoor is betrokkenheid van bestuurders, raadsleden en ambtenaren, maar ook maatschappelijke en commerciële partners en kennisinstellingen. Het actief uitdragen en verantwoorden van de positieve resultaten van onze samenwerking, ook de resultaten voor individuele gemeenten, versterkt deze betrokkenheid. Daarmee kan samenwerking op het schaalniveau van de MRE nog vanzelfsprekender worden.	het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
Cranendonck cie. 22-2 raad 8-3	Er komt een reactie van de portefeuillehouder		
Deurne akkoord, mogelijk nog aanpassing op woordniveau	Dit jaar start de nieuwe bestuursperiode voor de regionale samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven. Daartoe wordt later dit jaar een nieuw Samenwerkingsakkoord gesloten tussen de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant. Het is goed en belangrijk dat dit proces start met het concept-Ambitiedocument “Balans in groei vanuit economische kwaliteit voor onze gezonde leefomgeving” en dat dit voor consultatie aan de gemeenteraden is voorgelegd. Het is ook waardevol dat aan het opstellen van dit document een serie masterclasses is voorafgegaan, die hebben bijgedragen aan het vergroten en delen van kennis over het belang van de regio voor Nederland, de opgaven voor de regio en de samenhang in de regio. Het werd daarbij duidelijk dat onze regio functioneert als één daily urban system, en dat sprake is van grote, complexe en onderling vervlochten opgaven. De duurzame schaalsprong van de Brainport en een nieuwe balans in het landelijk gebied vormen daarbij voor de hele regio de twee hoofdoggaven. Beide zijn ook in de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant 2021/2022 aangemerkt als structurende ontwikkelijnen voor de regio. We hebben de afgelopen periode geconstateerd dat de huidige samenwerking op deze majeure	De schaalsprong van verstedelijking en de urgentie voor een economische krachtige regio vraagt om een goede overweging hoe dit in de regio te organiseren. Daarbij niet te ‘verzanden’ in nieuwe governancediscussies. De door u aangedragen inhoudelijke lijnen uit de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant kunnen hiervoor structurerend en ordenend werken. Daarbij maakt u onderscheid tussen enerzijds de blijvende noodzaak om samen te werken op de huidige vier thema's en anderzijds te komen tot integrale afstemming op strategisch niveau voor de complete regio.	

	<u>opgaven niet optimaal is georganiseerd</u>. De inhoudelijke samenwerking van de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven betreft de 4 thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Afstemming en samenwerking op thema's zoals wonen, ruimte, verstedelijking, werklocaties, arbeidsmarkt en klimaat zijn belegd op het niveau van de 4 subregio's: A2-gemeenten, Kempen, Peel en Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE). En dat terwijl al die thema's in de genoemde ontwikkelijnen in toenemende mate met elkaar vervlochten raken. Het gevolg hiervan is dat in de afgelopen periode aanvullende en soms ook zelfstandige parallelle samenwerkings- en afstemmingsvormen met eigen governances zijn ontstaan: soms structureel zoals voor de regionale Omgevingsdag en Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant met Provincie en waterschappen, soms op ad-hoc basis zoals voor de schaa sprong van de Brainport als een soort van noodverband. Dit levert extra bestuurlijke drukte op, het zet een goede integrale afstemming onder druk, de koppeling met de thema's van de MRE is niet altijd helder en subregio's ontwikkelen zich in verschillende tempi wat spanning veroorzaakt in de samenhang van de regio. Volgens ons is het voor de regio nodig om te blijven investeren in een samenwerking die is gebaseerd op samenhang, gelijkwaardigheid en wederkerigheid tussen de deelnemende subregio's en tussen de gemeenten: met elkaar optrekken vanuit een gezamenlijke strategie en agenda, uitgewerkt in afspraken waar we elkaar ook aan kunnen houden.		
	In het concept-Ambitiedocument wordt de noodzaak van een doorontwikkeling van de regionale samenwerking onderkend. Het document geeft hiervoor een aantal aanknopingspunten en voorstellen, zoals: • een verschuiving in de ambitie naar een kwaliteitssprong voor de leefomgeving; • de introductie van brede welvaart als		

	perspectief; • het leggen van een relatie met de schaa sprong van de Brainport en de nieuwe balans voor het landelijk gebied; • het benoemen van opgaven waarin de regio als één team zou moeten opereren; • het doorontwikkelen van de samenwerking door het vergroten van eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid. Over het algemeen kunnen wij ons goed vinden in de afzonderlijke voorstellen. <u>De samenhang tussen de diverse onderdelen en voorstellen lijkt nog onvoldoende uitgekristalliseerd en heeft verbetering.</u> Wij hebben hierover enkele vragen en doen daartoe een aantal suggesties.		
	Hoofdstuk 1: de beschrijving van de regio als één daily urban system is treffend. Het is wenselijk de <u>duurzame schaa sprong van de Brainport en de nieuwe balans in het landelijk gebied</u> hier duidelijker aan te merken als de structurerende ontwikkelingen voor de regio, overeenkomstig de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant. Dat helpt bij het structureren van de opzet van de samenwerking in de rest van het Ambitiedocument.	Uw suggestie geeft een meer structurerende beschrijving van de 2 ontwikkelingen van de regio en zullen worden aangescherpt in het Ambitiedocument.	<u>Voorstel:</u> de tekst van het Ambitiedocument aan te passen.
	Hoofdstuk 2: de gekozen <u>formulering van de ambitie</u> schept onduidelijkheid over het belang van de opgaven voor de (economische) groei en ontwikkeling van het Brainport-ecosysteem in de MRE-samenwerking. Er ontstaat de indruk dat de ambitie zich meer verschuift naar de kwaliteits-sprong voor de leefomgeving. Ons voorstel is om de ambitie <u>smarter</u> te formuleren. Bijvoorbeeld als volgt: De ambitie voor de MRE is om: - de ontwikkeling van de Brainport Eindhoven als economisch kerngebied van Nederland te bestendigen en te versterken en daartoe de randvoorwaarden te creëren en; - tegelijkertijd te zorgen voor een hogere brede welvaart, en daartoe een kwaliteitssprong voor de leefomgeving te realiseren. Deze ambitie wordt gerealiseerd langs de twee structurerende ontwikkelingen: <u>Duurzame schaa sprong van de</u>	Zie bovenstaand antwoord	

	Brainport en Nieuwe balans landelijk gebied. Via deze lijnen is dan ook de relatie gelegd met de Omgevingsagenda ZOB, de ontwikkelstrategieën van de subregio's, de overkoepelende regionale strategie, het NOVI-gebied de Peel, de Brainport Nationale Actieagenda en aansluitende afspraken met Rijk, Provincie en waterschappen.		
	Hoofdstuk 3: het toegenomen belang van het regionale schaalniveau en het besef dat inhoudelijke thema's in de praktijk op diverse schaalniveaus zijn belegd, vraagt om een <u>aanscherping van het onderdeel samenwerken</u>. Volgens ons dient de samenwerking van de 21 gemeenten in de MRE te bestaan uit twee elementen: - het organiseren, ondersteunen en structureel borgen van afstemming tussen thema's en schaalniveaus (regio/subregio/gemeenten) met betrekking tot de 2 ontwikkellijnen. - het als 21 gemeenten inhoudelijk samenwerken op een beperkt aantal, voor de hele regio relevante thema's.	In het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord zullen uw aanscherpingen verder meegenomen worden.	
	Hoofdstuk 4: Opgaven van de complete regio Enkele opmerkingen: - Onduidelijk is wat precies bedoeld wordt met de passage over <u>grensoverschrijdende opgaven in relatie tot de regionale samenwerking</u>.	Met grensoverschrijdende opgaven worden de opgaven buiten eigen gemeentegrenzen bedoeld (bovenlokaal)	
	- Bij <u>brede welvaart</u> als perspectief ontbreekt de transitie van het landelijk gebied als opgave.	Met grensoverschrijdende opgaven worden de opgaven buiten eigen gemeentegrenzen bedoeld (bovenlokaal). Het perspectief brede welvaart draagt bij aan betere balans tussen de beide ontwikkellijnen, de economische ontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving. Daar valt ook de transitie van het landelijk gebied onder.	
	- Naar aanleiding van de masterclasses wordt een aantal opgaven beschreven voor de <u>doorontwikkeling van de samenwerking "vanuit een agenda voor een betere en gezonde leefomgeving"</u>. Daarbij wordt opgemerkt dat het 'zeer belangrijk is om die op regioniveau, als één team, met elkaar aan te pakken'. In de rest van het Ambitiedocument komen deze opgaven maar	Wonen en arbeidsmarkt maken integraal onderdeel uit van de regionale samenhang in ons 'daily urban system'. De meer tactische en operationele acties daarbinnen worden op het schaalniveau van de gemeenten of subregio's opgepakt.	

	deels terug. Sterker nog: in hoofdstuk 5 wordt over wonen en arbeidsmarkt geschreven dat dat een ander schaalniveau heeft. Dat staat haaks op deze paragraaf. <u>Graag een verduidelijking van de betekenis en beoogde uitwerking van deze paragraaf.</u>		
	- Niet duidelijk is wat beoogd wordt met gebruikte <u>terminologie in de zin over wonen</u> (verdeelvraagstuk)	Hiermee wordt bedoeld de verdeling van de verschillende woonmilieus ten opzichte van elkaar. Hoogstedelijk in Eindhoven/Helmond en meer landelijk in de subregio's A2, Peel en Kempen.	
	Omwille van urgentie, belang, focus en continuïteit wordt voorgesteld de inhoudelijke samenwerking in de MRE op de huidige 4 thema's voort te zetten. Wij kunnen ons daarin vinden, evenals in de beschreven onderdelen van die thema's.		
	<u>Het argument dat andere thema's zoals wonen en arbeidsmarkt niet in de samenwerking zijn opgenomen omdat ze spelen op een ander schaalniveau, delen we niet. Dat is meer het gevolg geweest van eerdere bestuurlijke keuzes bij de update van de MRE.</u> <u>Zoals al aangegeven spelen de andere thema's zoals wonen, ruimte etc. wel degelijk op ook het regionale schaalniveau. Het is daarom van belang om de afstemming hierover op regionaal niveau structureel te organiseren. We hebben daartoe in het vorige blok een suggestie gedaan.</u>	Uw suggesties zullen worden ingebracht in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord. Daarmee worden alle 21 gemeente(raden) in de gelegenheid gesteld hier een antwoord op te geven.	
	Een ander punt dat meer aandacht verdient in dit hoofdstuk is de <u>afstemming tussen de 4 inhoudelijke thema's van de MRE.</u>	Integrale afstemming zal nadrukkelijker worden meegenomen in het proces van het samenwerkingsakkoord.	
	Enkele aanvullende opmerkingen.		
	Transitie landelijk gebied <u>Op pagina 9 bij Transitie landelijk gebied ontbreekt de landbouwtransitie.</u>		<u>Voorstel:</u> de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Toevoegen landbouwtransitie
	Bij 5.1. Transitie landelijk gebied <u>- bij de balans gaat het ook om het herstel van de balans met het natuurlijk systeem (ondergrond, water, biodiversiteit).</u>		<u>Voorstel:</u> de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Toevoegen na "gebied betekent.": Het gaat ook om ook om het herstel van de balans met het natuurlijk systeem (ondergrond, water, biodiversiteit).
	- tekstueel: in plaats van Zuidoostelijke zandgronden etc.: Gebiedssamenwerking		<u>Voorstel:</u> de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Voorste tekstueel wijzigen: in plaats van

	Zuidoostelijke Zandgronden - NOVI-gebied de Peel. Toevoegen: <u>gebiedsplan stikstof</u> (NPLG).		Zuidoostelijke zandgronden etc.: Gebiedssamenwerking Zuidoostelijke Zandgronden: NOVI-gebied de Peel en IBP Vitaal platteland en gebiedsplan stikstof (in het kader van Nationaal programma Landelijk Gebied of NOVI De Peel).
	Bij 5.3. Mobiliteit Deze paragraaf is erg sectoraal ingestoken. De toch zeer relevante relatie met de <u>verstedelijkingsopgaven</u> (schaalsprong Brainport) ontbreekt. Het is van belang de relatie aan te geven met de <u>subregionale ontwikkelstrategieën</u> en de <u>regionale strategie</u> , die in ontwikkeling zijn, zowel op inhoud als ten aanzien van de <u>afstemming en samenwerking</u> .	Eens met de reactie. Daarom staat er in de tekst ook: "Mobiliteit in relatie tot de kenmerken van een gebied. We hanteren een gebiedsgerichte benadering voor het bepalen van een passende invulling van het mobiliteitssysteem".	
	Bij 5.4. Energietransitie De paragraaf opent groots met " <u>Klimaatneutraal in 2050. Dat is onze stip op de horizon</u> ". Dat vanwege de omvang en complexiteit van de opgave de inhoudelijke samenwerking in de MRE zich concentreert op de RES is verdedigbaar. De klimaatopgave is echter wel breder en is daarbij deels ook belegd op andere schaalniveaus. Ook hier is weer van belang om de inhoudelijke relaties te waarborgen met de andere duurzaamheidsopgaven zoals klimaatmitigatie- en adaptatie, duurzame samenleving, circulaire economie, en ook met de andere opgaven zoals verstedelijking en transitie van het landelijk gebied. Ook hier vraagt dat om het <u>structureel organiseren van een goede afstemming met de andere thema's en schaalniveaus</u> .	In de tekst is reeds opgenomen: 'Dit vraagt om verbinding tussen ruimtelijke ordenaars, duurzaamheidsexperts en experts van andere thema's als landbouw, natuur, mobiliteit, woningbouw en ondergrond. Het is belangrijk dat thema's als schaarste op de arbeidsmarkt en energiearmoede worden geagendeerd op de juiste tafels.'	<u>Voorstel</u> : de tekst van het Ambitiedocument niet aan te passen.
	We kunnen ons vinden in de beschreven <u>principes van samenwerken</u> en het belang van het versterken van eigenaarschap, medeverantwoordelijkheid, slagkracht en continuïteit.		
	Er zijn echter twee belangrijke aanvullingen: • De beschreven principes hebben vooral betrekking op de inhoudelijke samenwerking op de 4 thema's van de 21 gemeenten in de MRE. <u>Zoals in deze reactie bij hoofdstuk 3 is aangegeven gaat het ook om het organiseren en</u>	In het proces van het nieuwe samenwerkingsakkoord zal de afstemming tussen de thema's én tussen de verschillende schaalniveaus worden meegenomen.	

	structureel borgen van <u>afstemming met andere thema's en schaalniveaus</u>. • Bij "een stap extra" wordt ingegaan op het versterken van de <u>verbinding met lokale gemeenteraden en colleges</u>. We voegen hieraan toe dat in de samenwerking op de thema's ook de afstemming met subregio's goed geregeld moet worden. Immers, de opgaven grijpen steeds meer in elkaar, en op het subregionaal niveau wordt steeds meer voor de regio en vv relevant beleid gemaakt.	Dit zal worden toegevoegd aan het Ambitiedocument.	<u>Voorstel</u>: de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Ook de afstemming op de thema's (zoals wonen, arbeidsmarkt), die subregionaal worden opgepakt grijpen steeds meer op elkaar in. Dit vraagt om steeds meer afstemming.
Eersel definitief	Voor het concept-Ambitiedocument heeft de raad besloten als reactie te geven de samenwerking op de huidige vier thema's als kader en brede welvaart en stad-land als perspectief te onderschrijven en daarbij <u>aandacht te vragen voor het actief uitdragen van de resultaten van de samenwerking</u>.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
	Met de vier thema's hebben we een aantal mooie <u>successen</u> bereikt met onder andere het Bereikbaarheidsakkoord, het Streefbeeld landelijk gebied, de Herstelaanpak coronacrisis en de Regionale Energiestrategie (RES). Deze thema's zijn opgaven voor de complete regio. Door <u>brede welvaart</u> centraal te stellen in regionaal beleid zorgen we ervoor dat alle inwoners in de regio kunnen profiteren van groei in welvaart en welzijn. De samenwerking heeft hierin duidelijk een meerwaarde. We staan voor grote transitie in klimaat en energie en ruimtegebruik in het landelijk gebied. Maar ook voor het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en de sociale balans. Deze uitdagingen vragen om continuering van de samenwerking op de vier bestaande thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Daarbij ondersteunen we de ambitie om de resultaten van de samenwerking in een <u>breder perspectief</u> te plaatsen: wat draagt dit bij aan de inwoners in de totale regio: stad én land, economisch én maatschappelijk.		

	Onze regionale samenwerking heeft in het verleden al geleid tot een krachtige economische ruggengraat. We ondersteunen de ambitie om breder te kijken dan de (high)tech economische ontwikkeling, maar ook aandacht te schenken aan de maatschappelijke opgaven in de regio. Een hogere kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de regio maakt dat inwoners en anderen zich hier gezonder voelen en draagt bij aan het welzijn en de welvaart voor iedereen. Nu en in de toekomst.		
	Samenwerking met 21 gemeenten is essentieel voor de ambities en uitdagingen op dat gebied. Als regio de Kempen of individuele gemeente redden we het niet op dat gebied. De MRE is daarvoor het juiste <u>schaalniveau</u> .		
	Het Ambitiedocument noemt <u>eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid</u> als de belangrijkste voorwaarden voor effectieve samenwerking. Cruciaal daarvoor is betrokkenheid van bestuurders, raadsleden en ambtenaren, maar ook maatschappelijke en commerciële partners en kennisinstellingen. Het actief uitdragen en verantwoorden van de positieve resultaten van onze samenwerking, ook de resultaten voor individuele gemeenten, versterkt deze betrokkenheid. Daarmee kan samenwerking op het schaalniveau van de MRE nog vanzelfsprekender worden.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
Eindhoven concept voor raad 15-2	We hebben besloten het ambitiedocument te ondersteunen. Naar onze mening sluit dit concept-Ambitiedocument goed aan bij de inzichten van de huidige samenwerkingsperiode, de <u>successen</u> die samen zijn geboekt, maar ook de <u>knelpunten</u> waar wij in de samenwerking tegenaan lopen. Het document doet tevens recht aan de inzichten die tijdens zowel de inhoudelijke masterclasses in de zomer 2021 als tijdens de Metropoolconferentie op 6 oktober jl. met elkaar zijn gedeeld. Daarmee biedt dit Ambitiedocument een goede basis voor de nadere uitwerking; resulterend in een nieuw samenwerkingsakkoord.		
	Ook sluit het document op een aantal punten goed aan op de discussies die wij eerder in de		

	Eindhovense raad, onder andere op basis van een commissienotitie, hebben gevoerd. In algemene zin staat continuering van de samenwerking voor ons niet ter discussie. De regionale schaal helpt ons, als centrumstad, in het <u>realiseren van onze opgaven en in het behartigen van de belangen van de stad en regio bij de Provincie, het Rijk en in Europa</u> . Zoals ook in het document staat beschreven, zijn in onze regio tal van samenwerkingsverbanden die in de basis complementair aan elkaar (dienen te) zijn.		
	Wij onderschrijven de gedachte dat de huidige vier thema's de belangrijkste thema's zijn op de schaal van de 21 gemeenten en zien kansen en meerwaarde in het verrijken van deze hoofopgaven vanuit het perspectief van <u>brede welvaart en stad-land verbindingen</u> (complete regio). De gestelde ambities op deze thema's versterken de ambities van de gemeente Eindhoven. Daarbij zien wij net als u kansen, uitdagingen en bovenal urgentie om de grote maatschappelijke opgaven waar we als regio voor staan (nog meer) te verbinden aan de (hightech) economische kracht en ontwikkeling van onze regio.		
	Om hier gezamenlijk stappen in te zetten en resultaten te boeken, dient wat ons betreft de <u>effectiviteit van de samenwerking te worden vergroot en de interactie tussen de 21 deelnemende gemeenten te worden versterkt</u> . Daar ligt ons inziens een groeiende opgave voor de (regionale ondersteuningsorganisatie) MRE, die wij ook terug willen zien in het nieuwe samenwerkingsakkoord. Al beseffen wij dat daar ook een rol voor onze raad is weggelegd.	Samen met u als gemeenteraad gaan we graag in het proces van het nieuwe samenwerkingsakkoord in gesprek hoe we op het niveau van de 21 deelnemende gemeenten effectiever kunnen worden in de samenwerking met een goede balans tussen betrokkenheid en slagvaardigheid.	
	Graag nemen wij de verdere uitwerking van dit Ambitiedocument na de verkiezingen met u ter hand. Naast de inhoudelijke uitwerking van de vier hoofdthema's is het juist dan zaak om de in dit Ambitiedocument opgenomen <u>uitgangspunten voor de organisatie/governance uit te werken in concrete afspraken</u> . Bij deze uitwerkingen zullen wij ook de uitkomsten van onze discussie over	Zie bovenstaande reactie	

	het rekenkameronderzoek 'MRE & SGE regionale opgaven' inbrengen.		
Geldrop-Mierlo definitief	Wij hebben een dubbel gevoel bij dit Ambitiedocument. Enerzijds zien wij dat de <u>inhoudelijke richting</u> aansluit bij de koers die wij lokaal hanteren. Wij onderkennen bovendien dat er een heel aantal opgaven is dat we op regionale schaal moeten aanpakken om daar succesvol in te zijn. Door elkaar aan te vullen, elkaar te versterken en om aan provinciale en landelijke overlegtafels een goede positie in te kunnen nemen. In het Ambitiedocument zijn naar ons idee de juiste <u>opgaven</u> als regionaal bestempeld. Wij willen wel graag nog het gesprek voeren over wat vervolgens binnen die opgaven de reikwijdte moet zijn van wat we regionaal, subregionaal en lokaal oppakken. Hier willen we meer scherpere in en mogelijk ook een herijking ten opzichte van de afgelopen jaren.	Samen met u gaan we tijdens het proces van het samenwerkingsakkoord in gesprek om helder te krijgen wat vanuit een strategisch perspectief de meest passende schaalniveaus zijn om de verschillende opgaven op te pakken/ op elkaar te verbinden.	
	De behoefte aan dat gesprek is mede gebaseerd op de <u>uitkomsten van het rekenkameronderzoek</u> dat onlangs binnen de gemeenten Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a., Son en Breugel, Veldhoven en Waalre is uitgevoerd. Dat rapport veroorzaakt ook ons dubbele gevoel. Wij zien noodzaak voor een gesprek over de basis binnen onze samenwerking. Wij voelen ons als raad geregeld op een afstand staan van wat er in MRE-verband gebeurt en dat is niet wenselijk gezien de lokale impact van een regionale aanpak op de verschillende thema's. Dat wordt herkend en erkend in het Ambitiedocument en u zegt ruimte toe om hierover in de komende periode met elkaar in gesprek te gaan en afspraken te maken over hoe we met elkaar samenwerken. Wij willen benadrukken dat wij hechten aan een <u>fundamenteel gesprek over de wijze waarop we samenwerken in MRE-verband</u>, hoe we koppelingen maken tussen de MRE en de gemeenten en subregio's en welke inzet er is vanuit de MRE-organisatie.	Het Dagelijks Bestuur heeft ook kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. De onderzoekers hebben vanuit het perspectief van 7 van de 21 samenwerkende gemeenten naar de samenwerking gekeken. Om zoveel mogelijk recht te doen aan zowel het onderzoek als aan de 14 gemeenteraden en bestuurders, die geen deel hebben uitgemaakt van het onderzoek is ons voorstel om dit te betrekken bij het proces van de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	

	Wij hebben kortom hoge verwachtingen van het gezamenlijk tot stand brengen van het Samenwerkingsakkoord 2023-2026.		
Gemert-Bakel concept raad 17-2	Het concept-Ambitiedocument sluit goed aan bij de inzichten van de huidige samenwerkingsperiode, de <u>successen</u> die samen zijn geboekt en de <u>knelpunten</u> waar wij in de samenwerking tegenaan lopen. We staan voor grote transities in klimaat, energie en ruimtegebruik in het landelijk gebied. Maar ook voor het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en de sociale balans. Deze uitdagingen vragen om voortzetting van de samenwerking op de vier bestaande thema's economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit. Wij denken dan ook dat de juiste <u>opgaven</u> in dit document als regionaal bestempeld zijn en onderkennen dat deze opgaven op regionale schaal aangepakt moeten worden om daar succesvol in te zijn. Door elkaar aan te vullen, elkaar te versterken en om aan provinciale en landelijke overlegtafels een goede positie in te kunnen nemen. Door er vanuit een breder perspectief, “brede welvaart”, naar te kijken leveren we als regio een bijdrage aan onze gezamenlijke ambitie: een kwaliteitssprong voor een gezonde leefomgeving voor onze inwoners. We kijken vanuit dat perspectief wat de bijdrage is voor de inwoners in de totale regio: stad èn land, economisch èn maatschappelijk.		
	<u>Wel willen we graag het gesprek aangaan om de scherpste in de opgaven verder te verbeteren. Als voorbeeld noemen we de omschakeling die momenteel gaande is in de agrarische sector en kansen biedt om invulling te geven aan de transitie van het landelijk gebied en daaraan gekoppeld de energietransitie en klimaatadaptatie.</u> Veel ondernemers staan op het punt een nieuwe weg in te slaan en het bereiken van klimaatdoelen kan hen daarbij helpen. Het is van belang om daarbij de balans te vinden voor onze regio, zodat we elkaar blijven versterken. Zoals gesteld in het Ambitiedocument: de hele regio moet	Samen met u als gemeenten doorlopen we in 2022 een proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord. De invulling van de verschillende opgaven worden daarin meegenomen en scherp gesteld. Daarbij moet duidelijk worden wat we gezamenlijk op regionale schaal oppakken en waarom. En wat lokaal of subregionaal.	

	<u>kunnen delen in de groeiende welvaart en welzijn.</u>		
	Om de samenwerking verder te versterken wordt in het Ambitiedocument aandacht gevraagd voor de principes <u>eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid</u>. Dit zijn principes die ook eerder al aan bod zijn gekomen bij evaluaties van de MRE-samenwerking. <u>Binnen de gemeenten mag dit eigenaarschap en de medeverantwoordelijkheid steviger ingevuld worden.</u> De mogelijkheid om als raad(sleden) betrokken te worden en te zijn bij de regionale samenwerking is de laatste jaren verbeterd door de organisatie van de Metropoolconferenties, de masterclasses en de instelling van de Raadstafel21. <u>U geeft aan in gesprek te willen gaan over hoe de kaderstellende rol van de raad versterkt kan worden zonder dat hierdoor procedures stroperig worden. Als Gemert-Bakel willen we daar graag over meedenken.</u>	Samen met u gaan we tijdens het proces van het samenwerkingsakkoord in gesprek om helder te krijgen wat vanuit een strategisch perspectief de meest passende schaalniveaus zijn om de verschillende opgaven op te pakken/ op elkaar te verbinden.	
	<u>Om nog meer daadkracht te ontwikkelen en resultaten te boeken moeten we blijven kijken hoe het samenwerkingsproces efficiënter kan. Uiteraard met behoud van regionaal draagvlak en democratische legitimatie. Dit vraagt om een heldere en sturende rol van de MRE binnen de thema's.</u>	Het zoeken naar optimale betrokkenheid van alle 21 gemeente(raden) en efficiëntie in het proces blijft balanceren. Op korte termijn kan een proces daarin soms als stroperig ervaren worden. Echter op lange termijn is er een breder draagvlak en wordt minder teruggekomen op de gezamenlijk gemaakte afspraken. Als organisatie MRE hebben we een neutrale rol en sturen erop dat iedere gemeente de mogelijkheid heeft gekregen om inbreng te leveren. De gemeenten zelf zullen vanuit het eigenaarschap ook daadwerkelijk de inbreng moeten leveren.	
	<u>Als we ook actief de resultaten blijven uitdragen, die we als regio samen bereiken kan samenwerking op het schaalniveau van de MRE nog vanzelfsprekender worden. Daar blijven ook wij ons voor inzetten.</u>	Samen kunnen we meer. En het succes van de samenwerking is afhankelijk van de inzet van alle 21 gemeenten. Als een elftal met een gezamenlijk (regionaal) doel.	
Heeze-Leende definitief	De raad van Heeze-Leende is blij om te zien dat de MRE met dit Ambitiedocument een eerste aanzet geeft om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord. De uitdagingen op de 4 thema's verdienen een regionale aanpak en zijn ook voor onze gemeente van groot belang.		

	Wij menen echter dat de inbreng vanuit Heeze-Leende t.a.v. de ambities en de totstandkoming van het nieuwe akkoord geleverd en gedragen moet worden door de nieuwe raad en het nieuwe college, die na de verkiezingen in maart geïnstalleerd zullen worden en <u>roepen u op alle gemeenten na de verkiezingen volop de ruimte te geven om hun inbreng te leveren.</u> Vanuit Heeze-Leende zullen we dit graag en actief doen en we hebben dit ook met een raadsbesluit bekrachtigd.	Alle gemeenteraden krijgen in het proces om te komen tot het nieuwe samenwerkingsakkoord de ruimte om inbreng te leveren.	
Helmond definitief	Helmond stemt in met het Ambitiedocument als grondslag voor een nieuw Samenwerkingsakkoord 2023-2026. Wat ons betreft is dit vervolg een opdracht aan de nieuwe raad en college.		
	<i>Samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven levert resultaat op</i> Wij geven in die opdracht aan de nieuwe raad en college mee dat samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven resultaat oplevert. Het Ambitiedocument en het Werkprogramma 2022 bevatten een mooi overzicht van die resultaten. Zo is er de afgelopen 4 jaar een nieuwe Regionale Mobiliteitsagenda en programma vastgesteld en een Regionale Energiestrategie. Ook kwam er een Herstelaanpak Breed Economische Vestigingsklimaat tot stand.		
	<i>Zuidoost-Brabant is een complete regio</i> Dat is door externe deskundigen in de masterclasses gesteld en in het Ambitiedocument opgenomen. We vinden in onze regio de steden Helmond en Eindhoven met hoogwaardige voorzieningen, maar ook mooie natuurgebieden en plattelandsdorpen, en alles daartussen. Er wordt in de regio baanbrekend onderzoek verricht aan de universiteit en ook op de Automotive Campus in Helmond, maar er worden ook “gewoon” producten gemaakt op de vele bedrijventerreinen. Veel Helmonders werken dagelijks elders in de regio, en maken er gebruik van voorzieningen, maar Helmond heeft die werk- en verzorgingsfunctie ook voor inwoners in de omringende (Peel) gemeenten.		

	Door deze samenhang vragen vraagstukken als bereikbaarheid, energievoorziening en verduurzaming in de voedselketen om gezamenlijke strategieontwikkeling. De samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven blijft daarvoor het meest geëigend. Bovendien wordt Metropoolregio Eindhoven c.q. het schaalniveau van de regio door de Provincie en Rijksoverheid beschouwd als “de regio” waar zij het gesprek en de samenwerking mee zoeken. Betrokkenheid van Provincie en Rijk is onontbeerlijk bij het oplossen van onze problemen.		
	<i>De hoofdpogaven: terugdringen van de tweedeling in combinatie met een duurzame schaalsprong</i> Een van de belangrijkste problemen is de toenemende ruimtelijk-economische verdeling in de regio, naast de sociaal maatschappelijke tweedeling. Op het schaalniveau van Zuidoost-Brabant is het gemiddeld goed toeven, de regio doet het gemiddeld goed in de Brede Welvaartsrapporten. Daaronder tekent zich echter een regio van 2 snelheden af, met de kennis georiënteerde westkant (met ASML als een belangrijke aanjager) en de oostkant waar de slimme maakindustrie meer dominant is. Een sterke regio is een regio in evenwicht. “Balans in groei vanuit economische kwaliteit voor onze gezonde leefomgeving” is een terechte ondertitel voor het Ambitiedocument. Helmond ziet het terugdringen van de ruimtelijk – economische tweedeling in samenhang met de sociaal maatschappelijke tweedeling als de hoofdpogave in de nieuwe regionale agenda. De hele regio moet kunnen delen in de groeiende welvaart. De Brainport-economie groeit en staat aan de vooravond van een duurzame schaalsprong. Die schaalsprong vraagt om een mobiliteitstransitie en maatregelen, zoals opgenomen in het MIRT-onderzoek naar	De schaalsprong van verstedelijking en de urgentie voor een economische krachtige regio vraagt om een goede overweging hoe dit in de regio te organiseren. Daarbij niet te ‘verzanden’ in nieuwe governance discussies. De door u aangedragen inhoudelijke lijnen uit de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant kunnen hiervoor structurerend en ordenend werken. Daarmee ook te komen tot integrale afstemming op strategisch niveau voor de complete regio.	

	verstedelijking en bereikbaarheid van de Brainport regio. Voorkomen moet daarbij worden dat geschikte arbeidskrachten vooral van buiten de regio moeten komen terwijl veel van onze inwoners nog aan de kant staan, en dat de unieke variatie die de omgeving in onze regio zo aantrekkelijk maakt, verloren gaat. Wij doen dan ook een oproep dit als integraal vertrekpunt te nemen in de nieuwe regionale agenda, met aandacht voor de wisselwerking tussen de thema's.		
	In de zienswijze op het werkprogramma hebben we daarover opgemerkt, dat wij het perspectief brede welvaart graag sterker zien landen op de regionale overlegtafels en sterker meegenomen zien worden in de uitwerking van de inhoudelijke opgaven dan nu naar voren komt. Dit geldt dan ook voor het nieuwe Samenwerkingsakkoord 2023-2026.	De notie om dit steviger op de regionale overlegtafels te laten landen is overgenomen in het Ambitiedocument.	<u>Voorstel</u>: de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen. Brede welvaart als verbindend perspectief zal steviger op de regionale overlegtafels worden belegd.
	Brainport de bewaker van de economische ontwikkeling, de MRE de bewaker van bij passende belangen Daar waar de Brainport samenwerking via de triple helix formule de economische ontwikkeling van de regio op hoofdlijnen bewaakt, dient de samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven de bijpassende belangen en ontwikkelingen te bewaken en te borgen, zoals duurzaamheid en bereikbaarheid.	Vanuit de overheidspoot in de triple-helix samenwerking staan we als 21 samenwerkende overheden gezamenlijk daarvoor aan de lat.	
	Meer efficiëntie voor meer daadkracht Om nog meer daadkracht te ontwikkelen en resultaat te boeken blijft het van belang te kijken hoe het samenwerkingsproces efficiënter kan, met behoud van regionaal draagvlak en democratische legitimatie. Het duurt nu vaak lang om tot een regionale aanpak te komen. Dit vereist ook een heldere, sturende procesrol van de MRE in de thema's.	Met het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord wordt een regionale aanpak verder aangescherpt.	
	Samen de schouders onder de regio "Door steeds meer en beter met elkaar te werken, kunnen we als regio gezamenlijk optrekken richting Provincie en Rijk. Ieder heeft daarin zijn rol en verantwoordelijkheid". Deze constatering in het Ambitiedocument, waarbij ook verwezen wordt naar subregionale	De samenwerking wordt gemaakt door betrokkenheid van bestuurders, raadsleden én de ambtelijke organisaties. Gezamenlijk gaan we in dit proces op zoek naar een werkwijze, die het meest passend is in de huidige condities van samenwerking.	

	samenwerkingen, onderschrijven wij van harte. Eens te meer omdat voor de schaalsprong waar de regio in meerdere opzichten voor staat en de noodzaak om dit te verbinden aan het terugdringen van de tweedeling, er vanuit overheidsperspectief meer input en intensieve samenwerking nodig is om dit waar te kunnen maken. De mogelijkheid om als raad(sleden) betrokken te zijn bij de regionale samenwerking is de laatste jaren sterk verbeterd met de organisatie van de Metropoolconferenties en de instelling van de Raadstafel21 als formeel overlegorgaan. U geeft aan in gesprek te willen gaan over hoe de kaderstellende rol van de raad versterkt kan worden zonder dat hierdoor procedures “stroperig” worden, met daarbij de jaarlijkse zienswijzeprocedure rond de werkprogramma’s als voorbeeld. Hierover denken we vanuit Helmond graag mee!		
	De zichtbaarheid van wat de Metropoolregio Eindhoven doet voor gemeenten kan nog verbeterd worden. Wij pleiten voor die zichtbaarheid, om zo nog meer aan te geven dat de samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven tot resultaat leidt. Daar willen we de komende 4 jaren onze schouders onder zetten.	De samenwerking MRE bestaat uit de 21 gemeenten, bestuurders, raadsleden, ambtenaren en de ondersteuningsorganisatie.	
Laarbeek definitief	Wij geven het onderstaande mee ter overweging en verwerking in het concept-Ambitiedocument		
	<i>Maak het Ambitiedocument concreter</i> Het Ambitiedocument is omvangrijk en redelijk abstract. Wij geven u mee om het Ambitiedocument concreter te maken. Met name wat levert de samenwerking regionaal op en voor ons als deelnemende gemeente. Wat merken onze inwoners en de in onze gevestigde ondernemingen van deze samenwerking.	Het Ambitiedocument is het vertrekpunt om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord. In het proces van deze doorontwikkeling zullen we met elkaar tot een zo concreet mogelijke formulering komen van ambities en opgaven. Waarbij de gehele regio zich herkent en onderkent dat dat de gezamenlijke opgaven zijn.	
	Maak duidelijker wat de kracht is van de MRE en hoe de visie concreet gerealiseerd wordt en wat de daadwerkelijke resultaten zijn. Uit het Ambitiedocument komt innovatie en grootschaligheid duidelijk naar voren. Hiermee	De samenwerking is gebaseerd op een gelijkwaardige inbreng. In het proces van het samenwerkingsakkoord zal daar ook aandacht voor zijn.	

	bestaat het risico om het belang maar ook de resultaten voor de kleine gemeentes over het hoofd te zien. Wij vragen hier nadrukkelijk aandacht voor.		
	Concretiseer het begrip brede welvaart De vertaling van de ambities (koers) naar de brede welvaart is nog niet concreet. Wat leveren de ambities en de realisatie van deze ambities op voor het welzijn voor al onze (en toekomstige) inwoners en bedrijven. Niet alleen op het gebied van economische (materiële) welvaart, maar ook op het gebied van o.a. milieu (natuurontwikkeling, lucht kwaliteit), gezondheid, onderwijs, veiligheid, leefomgeving etc.	Met een kernset van indicatoren zal een start gemaakt worden om de ambities vanuit het perspectief van brede welvaart verder geconcretiseerd worden. De regionale monitor Brede Welvaart is daarvoor ons vertrekpunt	
	Borg de volkshuisvesting in de regio Volkshuisvesting is op dit moment niet een van de 4 pijlers. De gemeenteraad vindt dit echter een zeer relevant thema wat juist niet alleen binnen de gemeentegrenzen maar juist een opgave is van de hele regio. Hoe kan de volkshuisvesting binnen onze regio beter opgepakt en verbeterd worden. Mede in relatie tot de regionale thema's: -mobiliteit (woon-werk verkeer), -economie (medewerkers benodigd voor de bedrijven en betere verbinding wonen en werken -energietransitie (de opgave van energietransitie bij volkshuisvesting) -transitie landelijk gebied. Met de recente landelijk ontwikkelingen omtrent huisvesting is het nog belangrijker geworden om dit regionaal slagvaardig op te pakken. Wij vragen u volkshuisvesting beter in het Ambitiedocument te borgen.	Het vraagstuk wonen/volkshuisvesting ligt momenteel op het niveau van de subregio's via de subregionale ontwikkelstrategieën en de twee ontwikkellijnen van de Omgevingsagenda ZO-B werken hier structurerend. Hoe hier op regionaal niveau invulling aan te geven zal meegenomen worden in het proces van het samenwerkingsakkoord.	
	Regionale mobiliteit De Bereikbaarheidsagenda was een goede basis, maar is in de loop der tijd verder uitgekleeft. Wij roepen op om meer aandacht te hebben voor de <u>regionale mobiliteit</u> en hier sterk op in te zetten. Tevens wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de uitvoering van de <u>mobilitetsvraagstukken in de kleinere gemeentes en buitengebieden</u> en niet alleen in het stedelijk gebied.	Vanuit het thema mobiliteit wordt gewerkt aan een toekomstbeeld mobiliteit, waarin de regio als een geheel wordt gezien. Hierbij zal aandacht zijn voor opgaven in zowel het stedelijk als in de meer landelijke gebieden.	

	Wij zijn positief over de intentie en visie (koers) van het Ambitiedocument en onderschrijven deze ook. Wij zijn ook positief over de betrokkenheid van de gemeenteraad bij het concept-Ambitiedocument en bij de MRE in zijn algemeenheid en haar werkzaamheden.		
Nuenen c.a. concept voor raad 17-2	Het Ambitiedocument heeft als doel richting te geven aan de doorontwikkeling van de inhoudelijke regionale agenda en de wijze hoe we daar met elkaar verder vorm aan willen geven. Het Ambitiedocument is een stap in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord.		
	Samenwerken De regio functioneert als één daily urban system; dorpen en steden waarin de inwoners van de regio werken, wonen en gebruik maken van alle voorzieningen. In de leefwereld van onze inwoners doen gemeentegrenzen er niet toe en gaat het om (ervaren) nabijheid. Vanuit deze samenhang is samenwerken aan opgaven die de gemeentegrenzen overstijgen een logische stap. Wij onderstrepen de ambitie om samen te werken aan een gezonde (fysieke) leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers van de regio en hiermee bij te dragen aan het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Daarbij vinden wij het belangrijk dat (deel)opgaven op het juiste schaalniveau worden opgepakt. Samenwerken binnen de MRE vindt wat ons betreft plaats op <u>strategisch niveau waarbij afstemming tussen de verschillende subregio's, verbinding zoeken met andere samenwerkingsverbanden/overlegtafels en het uitwisselen van kennis een belangrijk onderdeel zouden moeten zijn</u>. Wij vragen hiervoor aandacht bij de verdere uitwerking om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord.	Wij onderstrepen uw inbreng dat in het belang van een complete regio om een samenwerking op strategisch niveau moet plaatsvinden. Daarbij is vanwege de samenhang van de subregio's verbinding nodig op regionaal niveau. Hoe daar precies invulling aan te geven zal tijdens het proces van het samenwerkingsakkoord verder uitgewerkt worden. De uitwisseling van kennis is daarin een belangrijke pijler.	
	Inhoudelijke thema's De thema's mobiliteit, economie, energietransitie en transitie landelijk gebied zijn relevante thema's in een daily urban system. De opgaven die beschreven worden in het Ambitiedocument, zijn herkenbaar en vragen om actie en afstemming.	Samen met u onderschrijven we dat brede welvaart een perspectief is en geen zelfstandig thema. Het begrip beschrijft het totale spectrum.	

	Dat deze opgaven mede bekeken moeten worden vanuit het perspectief <u>brede welvaart</u> is voorstelbaar. <u>Brede welvaart moet uitdrukkelijk niet een zelfstandig thema worden binnen de MRE-samenwerking.</u>		
	<u>In het vervolgproces moeten de opgaven meer geconcretiseerd worden, zodat duidelijk is waar we de aankomende vier jaar binnen de MRE-samenwerking mee aan de slag gaan en wat we aan het einde van deze periode samen bereikt willen hebben.</u>	Het verder concretiseren van de opgaven en daarin regionaal overeenstemming te bereiken is een van de uitgangspunten voor het nieuwe samenwerkingsakkoord.	
	Rekenkamer(commissie)srapport MRE & SGE regionale opgaven Parallel aan het opstellen van het Ambitiedocument heeft onze rekenkamercommissie samen met enkele andere rekenkamer(commissie)s onderzoek laten uitvoeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van onder meer de samenwerking binnen Metropoolregio Eindhoven (MRE). In het rapport zijn aanbevelingen opgenomen die mogelijk van invloed kunnen zijn op wijze waarop wij in de toekomst binnen de MRE-samenwerking willen samenwerken. Bespreking van het rekenkamerrapport in onze raad staat gepland voor de commissievergadering van 3 februari 2022 en behandeling hiervan op 17 februari 2022. Dat zijn dezelfde momenten waarop wij spreken over het Ambitiedocument en onderhavige reactie. <u>Gelet op uw verzoek om voor 3 februari 2022 te reageren, hebben wij in onze reactie op het Ambitiedocument niet het onderzoek van de rekenkamer(commissie)s betrokken. Mogelijk komen wij in het vervolgproces hier nog op terug. Wij verzoeken u om in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord tevens de bevindingen van het rekenkamer(commissie)-onderzoek te betrekken.</u>	Het Dagelijks Bestuur heeft ook kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. De onderzoekers hebben vanuit het perspectief van 7 van de 21 samenwerkende gemeenten naar de samenwerking gekeken. Om zoveel mogelijk recht te doen aan zowel het onderzoek als aan de 14 gemeenteraden en bestuurders, die geen deel hebben uitgemaakt van het onderzoek is ons voorstel om dit te betrekken bij het proces van de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	
Oirschot concept voor raad 22-2	Een reactie te geven op het concept-Ambitiedocument om de samenwerking op de huidige vier thema's te onderschrijven met brede welvaart en verbinding stad-land als perspectief.		

	Aandacht te vragen voor het actief uitdragen van de resultaten van de samenwerking.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
Reusel-De Mierden definitief	Een reactie te geven op het concept-Ambitiedocument om de samenwerking op de huidige vier thema's te onderschrijven met brede welvaart en verbinding stad-land als perspectief.		
	Aandacht te vragen voor het actief uitdragen van de resultaten van de samenwerking.		
	Motivering Onze regio is een toonaangevende hightechregio, die zich kenmerkt door een kennisintensieve en slimme maakindustrie. Een regio met een diversiteit aan dorpen en steden en mooie landschappen waar inwoners werken, wonen én gebruikmaken van alle voorzieningen. De kwaliteiten van het stedelijk gebied en de kwaliteiten van het landelijk gebied zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.		
	Regionale uitdagingen We staan voor grote transitie in klimaat en energie en ruimtegebruik in het landelijk gebied. Maar ook voor het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en de sociale balans. Deze uitdagingen vragen om continuering van de samenwerking op de vier bestaande thema's economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit. Daarbij ondersteunen we de ambitie om de resultaten van de samenwerking in een breder perspectief te plaatsen: wat draagt dit bij aan de inwoners in de totale regio: stad én land, economisch én maatschappelijk.	Het is onze gezamenlijke ambitie om de resultaten en het beoogde effect van deze resultaten voor de inwoners in de complete regio met elkaar als samenwerkende gemeenten beter in beeld te krijgen.	
	Brede welvaart Onze regionale samenwerking heeft in het verleden al geleid tot een krachtige economische ruggengraat. We ondersteunen de ambitie om breder te kijken dan de (high)tech economische ontwikkeling, maar ook aandacht te schenken	Brede welvaart als verbindend perspectief zal steviger op de regionale overlegtafels worden belegd.	

	aan de <u>maatschappelijke opgaven</u> in de regio. Een hogere kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de regio maakt dat inwoners en anderen zich hier gezonder voelen en draagt bij aan het welzijn en de welvaart voor iedereen. Nu en in de toekomst. Samenwerking met 21 gemeenten is essentieel voor de ambities en uitdagingen op dat gebied. Als regio de Kempen of individuele gemeente redden we het niet op dat gebied. De <u>Metropoolregio Eindhoven is daarvoor het juiste schaalniveau.</u>		
	Aandacht voor het delen van successen Het Ambitiedocument noemt eigenaarschap en medeverantwoordelijkheid als de belangrijkste voorwaarden voor effectieve samenwerking. Cruciaal daarvoor is betrokkenheid van bestuurders, raadsleden en ambtenaren, maar ook maatschappelijke en commerciële partners en kennisinstellingen. <u>Het actief uitdragen en verantwoorden van de positieve resultaten van onze samenwerking, ook de resultaten voor individuele gemeenten, versterkt deze betrokkenheid.</u> Daarmee kan samenwerking op het schaalniveau van de Metropoolregio Eindhoven nog vanzelfsprekender worden.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
Someren definitief	U geeft aan dat u beseft 'dat de raadsagenda's in deze periode (over)vol zitten'. Echter, niet zo zeer de lengte van de raadsagenda is een punt van discussie maar wel de korte voorbereidingstijd door de <u>erg late aanlevering van dit document.</u> (Niet voorafgaand aan maar pas tijdens het raadsvoorbereidingsproces.) Daarmee riskeert u – geheel onnodig – dat dit (mede) ten koste gaat van het draagvlak voor en de betrokkenheid bij regionale samenwerking. <u>Wij verzoeken u dan ook met klem hier in de toekomst (wel) rekening mee te houden.</u>	Naast de zienswijzenprocedure is er aan de voorzijde in het proces veel ruimte geweest om inbreng te leveren. Via de portefeuillehouders op de thema's en via de Metropoolconferentie. Het nadeel van zienswijzen aan 21 gemeenteraden is ook de 21 verschillende procedures, die gemeenten lokaal hanteren en een daarbij behorende doorlooptijd. We proberen rekening te houden met voldoende tijd om voor de zienswijzenprocedure. In dit geval betrof dat ruim 2 maanden. Daarbij proberen we ook constructief mee te denken door bijvoorbeeld daarnaast nog 3 weken extra ruimte te bieden en met concept-zienswijzen te werken.	
	De algemene ambitie om te zorgen voor een gezond en goed leefklimaat voor onze inwoners in de regio en daarbij naar de balans te kijken met economische groei, (brede) welvaart en		

	doorontwikkeling van de regio onderschrijven wij uiteraard van harte. Het Ambitiedocument roept bij de raad echter ook een aantal vragen op; sommige passages zijn niet duidelijk en/of niet volledig (genoeg) en in een enkel geval is er echt sprake van een omissie. De kern van onze reactie treft u onderstaand aan. Onze algehele reactie vatten wij daarna puntsgewijs voor u samen.		
	<i>Gelijkwaardigheid, evenwichtigheid, integraliteit, inclusiviteit en capaciteit</i> Wij zeggen: Samenwerken, ja natuurlijk. Maar a.u.b. wél onder de juiste voorwaarden. Wij missen nu namelijk écht het samenwerken op basis van <u>gelijkwaardigheid</u> in het concept-document en ook het aspect '<u>inclusiviteit</u>'. Wij wijzen verder op de noodzakelijke <u>integrale aanpak en verbinding van de MRE-thema's</u>. En voor die aanpak is ook <u>capaciteit</u> nodig. En dat geldt voor alle opgaven. We benoemen hier ook nadrukkelijk het belang van een evenwichtige balans in de verhouding <u>stad – platteland</u>. Daar kunnen we niet genoeg voor pleiten. Het kan en mag niet zo zijn dat het stedelijk gebied de (rijpe) vruchten plukt van onze regionale samenwerking en het platteland het nakijken heeft en vooral of zelfs uitsluitend 'levert'. Een sterke regio (en niet alleen een sterk stedelijk gebied) ontwikkel je immers alléén wanneer álle samenwerkingspartners in evenredigheid hun inspanningen leveren voor de regionale opgaven waarvan zij dan ook allen het profijt hebben. Alleen dán ook kun je als een krachtige en succesvolle regio als gesprekspartner aanschuiven aan de diverse (Haagse) tafels om onze regio (nog) verder te versterken en (nog) succesvoller te maken.	De regionale samenwerking zijn we samen als 21 gemeenten. Daarin staan we voor een gelijkwaardige verhouding. Samenwerken is samen werken, waarbij eenieder, vanuit eigenaarschap zijn of haar inbreng levert. Het capaciteitsvraagstuk vraagt van ons allen om dit slim te organiseren, vanuit kwaliteit en niet vanuit kwantiteit. De verbinding stad-land is cruciaal voor zowel stad als het landelijk gebied.	
	<i>Algehele reactie puntsgewijs</i> We stellen vast dat in het document meerdere benamingen voor de regio (door elkaar) worden gebruikt: Brainportregio, Metropoolregio, stedelijk gebied, Zuidoost-Brabant. <u>Onduidelijk is soms</u>	Met de regio wordt bedoeld Zuidoost-Brabant als logisch afgebakend geografisch gebied, zoals gedefinieerd in bijlage 2 van het Ambitiedocument. Brainport is, binnen dat gebied, de triple helixsamenwerking.	

	wat in een concreet geval met een benaming precies wordt bedoeld. Bijv. Metropoolregio vs. Brainportregio. Wees duidelijk en consequent en geef ook de onderlinge relatie tussen de ambitie(s) en de verdere uitwerking aan.		
	Onder Inleiding, pag. 3 We zijn het aan onze inwoners (toevoeging: en ondernemers) verplicht om de grote opgaven.....gezamenlijk op te pakken.....		Voorstel: de tekst van het Ambitiedocument zoals voorgesteld aan te passen.
	Onder 1. Onze regio, pag. 5de mate waarin we onze inventiviteit en ons innovatievermogen inzetten om sociale en maatschappelijke vraagstukken (toevoeging: en mobiliteitsvraagstuk) op te lossen.	Mobiliteitsvraagstukken zijn ook maatschappelijke vraagstukken.	
	Onder 2. Onze ambitie, pag. 6 o Wat wordt bedoeld met het high-tech ecosysteem van de Brainportregio? onadruk op de balans voor de fysieke leefomgeving: opname van alle aspecten cf. de Omgevingswet.	Met het high-tech ecosysteem wordt het netwerk beschreven van innovatieve bedrijven in combinatie met de hoogwaardige maakindustrie in onze regio.	
	Onder 3. Het belang van samenwerken als Metropoolregio Eindhoven, pag. 7 o Inleiding: We kennen hier een sterk netwerk tussen overheid, bedrijven en onderwijs. Vraag: En wat is het effect hiervan voor het hele MRE-gebied? o Samenwerkingsverbanden: samenwerken is meer dan alleen samenwerken op zich. Het betekent ook – en vooral – dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid bestaat op basis van gelijkwaardigheid en inclusiviteit.	We onderstrepen uw reactie over de gezamenlijke verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid.	
	Onder 5. Inhoudelijke thema's Metropoolregio Eindhoven, pag. 9 Economie: wij merken op dat er gewaakt moet worden voor vestiging van (innovatieve) bedrijven en kenniswerkers alleen in Eindhoven en Helmond. Ook het 'ommeland' moet hierbij betrokken worden.	We investeren in het vestigingsklimaat voor de gehele regio.	
	Onder 4. Opgaven van de complete regio Zorg dat baten en lasten gelijk verdeeld zijn (RES). Niet: het stedelijk gebied de baten en het platteland (alleen) de lasten.	Hierover wordt uiteraard bestuurlijk het gesprek aangegaan in de verdere uitwerking van de RES naar concrete zoekgebieden.	Voorstel: de tekst van het Ambitiedocument niet aan te passen.
	Onder 5.1. Transitie landelijk gebied, pag. 11		Voorstel punt 1: de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te passen:

	o <u>Inleiding</u>: door zorgvuldig om te gaan met ruimte en ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied krijgen stedelijke gebieden de kans om door te ontwikkelen. Belangrijk daarbij is de vitaliteit van het platteland. Immers, ook daar zijn ontwikkelingen nodig. o <u>Verbinding zoeken</u>: de bestuurlijke vertegenwoordiging van onze regio aan de verschillende tafels is belangrijk.... Vraag: hoe wordt dat in het proces geborgd? Dat is niet aangegeven. (Wat zijn de lokale effecten, hoe zit het met de zeggenschap/democratische legitimatie?)		Pagina 11 1^e alinea. Na: “door te ontwikkelen” Vanwege het belang van een vitaal landelijk gebied is het belangrijk dat er ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor stedelijke en landelijk gebied. <u>Voorstel punt 2</u>: de tekst van het Ambitiedocument niet aan te passen. De vertegenwoordiging vindt plaats vanuit vastgestelde kaders.
	Onder 5.2. Economie, pag. 12 Stimuleringsfonds als succesformule: Deze succesformule werkt, We missen de effecten van het Stimuleringsfonds in het document.	De effecten staan hier niet beschreven, maar meer in algemene zin dat door het ontwikkelen van innovatieve projecten bedrijven in staat worden gesteld om innovatief te groeien. We hebben geen meetinstrument momenteel waarmee het brede effect en bijdrage aan de regionale economie gemeten wordt. Wel meten we op projectniveau via rapportages de directe uitkomsten van projecten en op welke wijze dit leidt tot nieuwe innovaties, producten en diensten.	
	Onder 5.3. Mobiliteit, pag. 13 en 5.4. Energietransitie, pag. 14 o In het document wordt meermaals gesproken over een <u>gebiedsgerichte aanpak</u> bij de verschillende MRE-thema's. Wij waarschuwen ervoor dat voorkomen moet worden dat een gebied overstelpt wordt met gebiedsgerichte processen vanuit verschillende overheden en taakvelden. Het is van belang te zorgen voor een integrale aanpak en verbinding: (alleen) samenbrengen waar dit mogelijk is. Dat scheelt later ongetwijfeld tijd, geld en (zo mogelijk nog belangrijker) frustraties bij de bewoners van het betreffende gebied. Wij stellen daarom voor de overkoepelende aanpak en onderlinge afstemming toe te voegen.	De samenhang van de subregio's en slim organiseren op de juiste plaats is onderdeel van het proces, waarmee invulling gegeven zal worden aan de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	
	o <u>Samenhangend mobiliteitssysteem</u>: wij geven mee dat voor een passende invulling van het	Eens met de opmerking, dit wordt ook mee genomen in het toekomstbeeld mobiliteit.	

	mobilititeitssysteem ook rekening moet worden gehouden met de daadwerkelijke behoefte aan vervoer (inclusief vervoersvormen) van het betreffende gebied en het verschil dat hierbij bestaat tussen platteland en stedelijk gebied.		
	Onder 6. Principes van samenwerken, pag. 15 <u>Inleiding:</u>de ambtelijke organisaties zijn steviger betrokken vanuit de inhoud. Vraag: Wat houdt dit in voor de ambtelijke capaciteit en wat betekent dit financieel? Dat is voor ons belangrijk; er zijn immers ook nog de nodige subregionale opgaven uit te voeren.	In het proces om te komen tot het nieuwe samenwerkingsakkoord zullen ook de realisatiekracht en bijbehorende capaciteit inzichtelijk worden. Dit zal met de gemeenten plaatsvinden.	
	Onder Principes voor aanscherping samenwerking, pag. 16 <u>Tabel, onder 5:</u>het regionale gesprek over de maatschappelijke opgaven. Dat doen we in kennissessies,... Vraag: Wat houdt dit in? (Nog) Meer overleggen? Wij wijzen nadrukkelijk op het voorkomen van (nog meer) bestuurlijke drukte.	Wij onderstrepen uw inbreng dat in het belang van een complete regio om een samenwerking op strategisch niveau moet plaatsvinden. Daarbij is vanwege de samenhang van de subregio's verbinding nodig op regionaal niveau. Hoe daar precies invulling aan te geven zal tijdens het proces van het samenwerkingsakkoord verder uitgewerkt worden. Daarbij moeten we vooral slimmer organiseren en niet 'meer'.	
	Wij zijn daarbij zéér geïnteresseerd in de verdere (concretere) uitwerking van het Ambitiedocument. Pas dan kunnen we ons er een totaalbeeld van vormen.		
Son en Breugel definitief	Het Ambitiedocument is een opmaat naar het nieuwe samenwerkingsakkoord, dat in de loop van 2022 samen met de nieuwe colleges en gemeenteraden in de regio zal worden vastgesteld. Het Ambitiedocument is opgesteld op basis van de ervaringen en nieuwe inzichten die we afgelopen vier jaar met elkaar hebben opgedaan. Vanuit dit perspectief onderschrijven we de ambitie, zoals door u geformuleerd op pagina 4. Hieruit spreekt duidelijk de groei, die we als regio maken door het welzijn en de brede welvaart van onze inwoners voorop te stellen in plaats van eenzijdig te kijken naar economische groei. Dit gaan we doen door via het MRE als regio samen te werken aan de kwaliteit van de leefomgeving.		
	Brede welvaart Deze vernieuwde regionale ambitie vraagt om een samenhangende aanpak. En daar zien wij	Samen met u onderschrijven we dat brede welvaart een perspectief is en geen zelfstandig	

	nog spanning met de uitwerking ervan in het Ambitiedocument. In MRE-verband werken we immers met elkaar aan een viertal thema's, die niet het gehele spectrum aan opgaven van Brede Welvaart dekken. Enkele thema's, zoals topvoorzieningen, wonen of klimaatadaptatie in stedelijk gebied, zijn op andere tafels belegd. Tegelijkertijd bestaat er ook een wisselwerking tussen de thema's onderling. De manier waarop de verbinding vanuit MRE naar en tussen die thema's wordt gelegd vraagt naar onze mening nog aandacht in het Ambitiedocument. We kunnen ons voorstellen dat in het Ambitiedocument een <u>denkrichting</u> wordt beschreven hoe we hiermee om wensen te gaan teneinde de Brede Welvaart in de regio te verbeteren. De manier waarop we hier daadwerkelijk handen en voeten aan geven dient een plek te krijgen in het samenwerkingsakkoord. Daarbij pleiten wij ervoor om dan ook te werken met <u>concrete meetbare doelen</u>.	thema. Het begrip beschrijft het totale spectrum. Het verder concretiseren van de opgaven en daarin regionaal overeenstemming te bereiken is een van de uitgangspunten voor het nieuwe samenwerkingsakkoord.	
	Regionale samenwerking In het Ambitiedocument zijn ook de ambities ten aanzien van de regionale samenwerking verwoord. <u>We omarmen de genoemde principes en willen daarover met elkaar in gesprek om deze ambities ook om te zetten in een verbetering van de manier waarop we samenwerken.</u> Het is ook noodzakelijk. Er komen immers <u>diverse grote en complexe opgaven (zoals woningbouw, mobiliteit, economie, energie)</u> op onze regio af waar wij als overheid een actieve rol in moeten pakken. <u>Dit vraagt naar onze mening om intensieve en effectieve samenwerking van de gemeenten.</u>	Wij onderstrepen uw inbreng dat in het belang van een complete regio om een samenwerking op strategisch niveau moet plaatsvinden. Daarbij is vanwege de samenhang van de subregio's verbinding nodig op regionaal niveau. Hoe daar precies invulling aan te geven zal tijdens het proces van het samenwerkingsakkoord verder uitgewerkt worden. De uitwisseling van kennis is daarin een belangrijke pijler.	
Valkenswaard concept voor cie. 10-2 en raad 24-2	De gemeente Valkenswaard maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het concept-Ambitiedocument. Het is in onze ogen een belangrijke stap richting het nieuwe samenwerkingsakkoord, waarover eind dit jaar		

	besluitvorming plaatsvindt. Middels dit document kunnen ook reeds zittende raden en colleges, die nu toch al enkele jaren meedraaien in de vernieuwde samenwerking, nog aandachtspunten meegeven.		
	En dat laatste – de vernieuwde samenwerking – behoeft wat Valkenswaard betreft nog een verbeterslag. De vier thema's met als brede welvaart als bindmiddel staat wel. Het samen werken aan deze thema's met 21 verschillende gemeenten met alle diversiteit aan (bestuurs)cultuur en belangen is echter niet altijd even gemakkelijk. Gedeelde belangen vinden en daar samen aan werken is het uitgangspunt, maar de gedachten: 'wat hebben wij er aan?' of 'wat krijgen we terug?' liggen gemakkelijk op de loer. Eerlijkheidshalve zijn dit vragen die ook bij onszelf met enige regelmaat boven komen drijven. Het behoeft een constant dialoog om aan elkaar – zowel binnen de gemeente, als tussen de 21 samenwerkende gemeenten – te herinneren wat we aan elkaar hebben. Uitgangspunt hierbij zou moeten zijn: 'wat hebben wij de samenwerking te bieden?'	Een van de belangrijkste elementen in het vervolgproces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord is de regionale dialoog. Daarbij gaat het over het inbrengen van lokale belangen i.r.t. regionale belangen. De regio is complementair aan elkaar en iedere gemeente heeft unieke kwaliteiten te bieden binnen die complete regio.	
	Wat hierbij ook zal helpen is het nog beter uitdragen wat de MRE nu allemaal doet en door haar successen (gepast) te vieren, al is het nog zo klein. Immers, onbekend maakt onbemind. Het uitdelen van cheques vanuit het Stimuleringsfonds is goed en het uitdragen daarvan – wat nu dus al gebeurt – heeft ook haar waarde. Het vertelt echter maar weinig over wat de Metropoolregio Eindhoven nu exact doet, of waar zij nu wel of niet over gaat. Welke discussies of dilemma's er op dit moment spelen. De Metropoolconferenties en de Raadstafel21 hebben hier een rol, maar kennen ook zo hun beperkingen. Met name voor de gemeenteraden is het lastig om als raad goed voor te bereiden op de grote discussies, of daarin haar gedachten kenbaar te maken anders dan via de geijkte momenten via zienswijzen of via de portefeuillehouders in de diverse overleggen.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	

	Een gemeenteraad heeft toch een andere rol en andere verantwoordelijkheden. Een mogelijkheid zou, eendachtig de procedure rond het Ambitiedocument, een raadpleging onder gemeenteraden en colleges zijn rondom grote vraagstukken. Dat biedt een raad of college de gelegenheid om binnen haar eigen gremium hier ook goed over door te praten en aandachtspunten mee te geven richting de MRE. <i>Let wel:</i> hier hoort een degelijke verwachtingenmanagement bij. Deze combinatie van meer relevante (inhoudelijke) communicatie en meer gevoel krijgen bij de discussies en dilemma's en het creëren van de mogelijkheid om hierover gedachten te wisselen is wat Valkenswaard betreft een belangrijke sleutel in het verstevigen van de samenwerking, zonder voorbij te gaan aan de eigen bevoegdheden van raden en colleges.		
	En dit laatste hangt ook samen met de kritiek die de Metropoolregio onlangs kreeg over haar <u>slagvaardigheid</u>. Ook in Valkenswaard leven hier zorgen over, mede naar aanleiding van het rekenkameronderzoek van de SGE-gemeenten. De kritiek is in de ogen van Valkenswaard ook voor een deel terecht: er zit vaak best wat lucht tussen ambitie en realiteit. Tegelijkertijd is er soms ook de verwachting dat er vraagstukken opgepakt worden, waarvan eerder in het samenwerkingsakkoord is afgesproken dat die opgaven ergens anders horen. Daarnaast bestaat de MRE uit 21 gemeenten, met 21 meningen en een minstens even grote diversiteit aan ambities. De MRE is, ook mede op verzoek van de 21 gemeenten zelf, een slanke ondersteuningsorganisatie. Dit leidt tot spanning en mismatches tussen ambitie en resultaten. Dit betekent dat er een keuze gemaakt moet worden: of de ambities worden bijgesteld, of de capaciteit om de gestelde ambities te halen wordt bijgesteld. Het zal hoe dan ook een ongemakkelijke keuze zijn, maar wel een die serieuze aandacht verdient in aanloop naar het nieuwe samenwerkingsakkoord.	Het Dagelijks Bestuur heeft ook kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. De onderzoekers hebben vanuit het perspectief van 7 van de 21 samenwerkende gemeenten naar de samenwerking gekeken. Om zoveel mogelijk recht te doen aan zowel het onderzoek als aan de 14 gemeenteraden en bestuurders, die geen deel hebben uitgemaakt van het onderzoek is ons voorstel om dit te betrekken bij het proces van de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	

	De vier zaken, die we in onze reactie aangeven (uitgangspunt samenwerking, communicatie, betrokkenheid en reële ambities) kennen een sterke onderlinge samenhang. Het een kan niet zonder het ander en ze versterken elkaar. Betere communicatie leidt tot een grotere betrokkenheid. Een grotere betrokkenheid versterkt de samenwerking en een sterke samenwerking levert meer slagkracht op om je ambities om te zetten in resultaten. En met resultaten is weer meer te communiceren, enzovoort.	Naast de nieuwsbrieven, website, social media, krantenartikelen, interviews, rapportages, jaarverslag, specifieke nieuwsberichten over het Stimuleringsfonds en de Metropoolconferenties hebben we heel specifiek dit jaar een magazine uitgebracht, genaamd 21, Daarin staan nogmaals onze, of beter uw, resultaten beschreven. Met elkaar blijven we werken aan het overbrengen van de behaalde resultaten.	
	Kortom, een goede stevige samenwerking is in ieders belang. De inzet Valkenswaard zal dan vooral liggen op de verbetering van de samenwerking in onze bijzondere regio.		
Veldhoven definitief	U heeft de gemeenteraad van Veldhoven uitgenodigd een reactie te geven op het concept ambitiedocument 'Balans in groei vanuit economische kwaliteit'. Wij waarderen deze uitnodiging en geven u graag onze reactie.		
	<u>Balans in groei is een mooie term.</u> Het zou mooi zijn als de groei van de regio de komende periode gebalanceerd en evenwichtig verloopt. Of dit ook zo gaat uitkomen weet niemand. Als de groei veel harder gaat dan we nu weten, is een snelle reactie van de overheid noodzakelijk. Niet alleen om het bedrijfsleven te faciliteren, maar met name om adequaat te kunnen reageren op behoud en versterking van onze leefomgeving, ons daily urban system. In aanvulling op onze zienswijze op het Werkprogramma 2022, zien wij daarom graag dat in het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 uitgewerkte groeiscenario's worden opgenomen. Met deze scenario's kunnen we ons regionaal voorbereiden op de mogelijke groei of krimp, waarmee we te maken gaan krijgen. Zodat we niet verrast worden en alvast keuze-mogelijkheden beschikbaar hebben.	Het werken met groeiscenario's zullen we in het proces rondom het nieuwe samenwerkingsakkoord inbrengen.	<u>Voorstel:</u> de tekst van het Ambitiedocument als volgt aan te vullen. Door een snel veranderende omgeving is steeds moeilijker in te springen op de opgaven. Door te werken met scenario's kunnen we hierop beter inspelen.
	In het Ambitiedocument komt het begrip <u>brede welvaart</u> regelmatig aan de orde. Dit is belangrijk. En brede welvaart is ook een breed begrip. Daarom vinden we het belangrijk dat <u>focus en concreetheid rondom dit begrip en rol</u>	Dit jaar zal werkenderwijs beter invulling gegeven worden aan het perspectief brede welvaart in relatie tot ons nieuwe samenwerkingsakkoord. Vooralsnog is daarbij ons vertrekpunt dat we vanuit het perspectief brede welvaart naar onze agenda en	

	van MRE hierbij wordt aangebracht in het Samenwerkingsakkoord 2023-2026.	onderliggende thema's kijken. Een kernset met indicatoren uit de monitor zullen we daarvoor koppelen aan onze opgaven.	
Waalre definitief	Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het concept-ambitiedocument "Balans in groei vanuit economische kwaliteit voor onze gezonde leefomgeving" van de Metropool Regio Eindhoven. Het ambitiedocument heeft als doel richting aan te geven aan de doorontwikkeling van de inhoudelijke regionale agenda én hoe we daar de komende periode samen verder aan willen werken.		
	Opmaak Het concept-Ambitiedocument heeft een <u>consistente en duidelijke opmaak</u> . De bijgevoegde citaten op enkele pagina's bieden een interessante toevoeging aan het document. Let daarbij ook op taal-technische stijlfouten (met name de bijdrage van Adriaan Geuze op pagina 11). <u>Het valt daarnaast op te merken hoe dat het document twee hele pagina's besteedt aan inhoudsopgave en opbouw</u> , terwijl het document in zijn geheel slechts 21 pagina's bedraagt. Wij stellen voor beide pagina's samen te voegen.		<u>Voorstel</u> : de inhoudsopgave en opbouw samen te voegen.
	Algemene inhoud Over het algemeen valt op de inhoud op te merken dat het <u>telkens een concrete essentie mist en dat veel zaken korter, bondiger en concreter kunnen worden neergezet</u> . Het document is wat ons betreft nog te abstract en wollig. In de uitwerking naar het nieuwe samenwerkingsakkoord mag dit bondiger en meer concreet. <u>Daarnaast valt het document regelmatig in herhaling en worden dezelfde zaken met andere woorden opnieuw besproken</u> .	Het Ambitiedocument is een resultaat van een samenwerkingsproces en is tot stand gekomen met de 21 gemeenten.	
	Er wordt in het document <u>geen aandacht besteedt aan de democratische legitimatie van de MRE</u> , terwijl dit in onze ogen wel een punt van aandacht is. We hebben dat inmiddels verbeterd maar blijft punt van aandacht ook in de volgende bestuursperiode.	De 21 gemeenteraden beslissen zelf over de verschillende voorstellen, die regionaal worden voorbereid. Daarmee is de democratische legitimiteit van bijvoorbeeld een RES geborgd.	
	<u>Het document herhaalt in grote lijnen veel van haar inhoud uit het samenwerkingsakkoord</u> , zie bijvoorbeeld het belang van samenwerken en de principes, die het MRE daarbij hanteert.	Het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord is gestart vanuit een doorontwikkeling van het geldende akkoord. Met de vervolgstap zal in het proces dit jaar	

	Er mag meer aandacht zijn voor de manier waarop het MRE <u>het regionale denken en handelen</u> ontwikkeld bij de gemeenten. Die ontwikkeling is nodig om de huidige opgaven komende jaren aan te pakken in onze ogen.	meer aandacht zijn om het regionaal denken en handelen van gemeenten verder te ontwikkelen.	
	De opgaven van de regio zijn mooi uiteengezet en pakken de essentie goed samen.		
	Thema's Het Ambitiedocument komt meer over als een stand van zaken met betrekking tot de huidige thema's, dan dat er nu een echt concrete toekomstvisie wordt neergelegd met betrekking tot de MRE als organisatie, product van de gemeentes en als strategisch partner in regionale opgaven. Aan een concrete ambitie wordt slechts een halve pagina besteed, terwijl de huidige stand van zaken over de thema's gedurende vijf pagina's wordt behandeld. Daarbij wordt weinig 'doorontwikkeld' en vooral gesteld de huidige koers met koppeling aan de Monitor Brede Welvaart voort te zetten. Kortom er mag <u>meer ambitie</u> neergezet worden in ons nieuwe samenwerkingsakkoord op het gebied van <u>samenwerking en successen in de thema's</u> .	De regionale samenwerking is in een 'nieuwe fase' aanbeland waarbij vanuit een stevigere ambitie vooruit mag worden gekeken. Vanuit de kwaliteit van de leefomgeving.	
	We hebben de afgelopen jaren op de thema's eerste resultaten geboekt. <u>Het succesverhaal van de thema's komt vooral in dit document naar voren, terwijl een kritischere reflectie op de individuele thema's een concrete ambitie voor de toekomst</u> meer kracht bij zou kunnen zetten. De resultaten zijn immers al in de jaarrapportages teruggekoppeld en bekend bij de gemeenten.	In het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord zullen we, samen met u, onze ambitie meer kracht bij zetten via de thema's.	
	Er kan een meer integrale aanpak tussen de thema's worden bewerkstelligt. <u>Brede welvaart</u> kan ons daarbij gaan helpen. In het samenwerkingsakkoord zien we graag meer duiding hoe en wie dat gaat organiseren, hoe we dat monitoren, op welke momenten en op welke parameters? Het gaat erom dat we ook helder kunnen rapporteren naar onze inwoners en raadsleden.	Uw oproep ondersteunen we en nemen we ook mee in het proces voor het nieuwe samenwerkingsakkoord.	
	<u>Wij zouden graag willen zien dat voortaan vanuit de portefeuille overleggen en vergaderingen van het Algemeen Bestuur korte nieuwsflitsen naar de raden worden verstuurd ter informatie, zodat</u>	We nemen uw suggestie rondom korte nieuwsflitsen mee. Daarbij kijken we ook naar de nu al bestaande nieuwsbrieven, die vaak	

	ook het gevoel van gedeeld eigenaarschap versterkt kan worden.	rondom dit soort momenten worden verzonden aan de gemeenteraden.	
	Per thema zouden wij graag aangegeven willen zien wat we in <u>MRE verband</u> oppakken en welke zaken er in <u>subregionaal of lokaal</u> worden opgepakt. Dat komt ook tegemoet aan de conclusies uit het Rapport van 7 Rekenkamercommissies in het Stedelijk gebied.	Helderheid in wat waar wordt opgepakt is cruciaal in het samenwerkingslandschap van Zuidoost-Brabant. In het nieuwe samenwerkingsakkoord zal dit ook helder verwoord worden.	
	Onderzoeksrapport Rekenkamercommissie Wij willen de aanbevelingen uit het gezamenlijk Rekenkameronderzoek van 7 gemeenten uit het Stedelijk Gebied graag terugzien bij de uitwerking van het Ambitiedocument en het samenwerkingsakkoord voor de periode 2022 tot 2026. De rapportage van dat onderzoek geeft aanbevelingen voor een effectievere en efficiëntere samenwerking in de samenwerkingsverbanden MRE en SGE. Dat rapport beveelt onder andere aan het werken in thema's in het MRE opnieuw te bekijken en de rol van het MRE meer als een strategisch partner van de gemeente vorm te geven, gemeentes meer regionaal moeten gaan denken en er een duidelijkere scheiding moet zijn tussen de taken van de MRE en het SGE. De capaciteitsinzet komt ook aan de orde in het rapport. Als taken veranderen is het ook logisch de capaciteit opnieuw te bekijken. Het komt erop neer dat er vanuit Waalre een wens is om een <u>zelfreflectie op de rol en functie van de MRE</u>, waarbij realistisch wordt gekeken naar de regionale samenwerking(en) in de toekomst en de MRE een eigen ontwikkelplan presenteert. Dat zien we graag terug in het samenwerkingsakkoord voor de volgende bestuursperiode.	Het Dagelijks Bestuur heeft ook kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. De onderzoekers hebben vanuit het perspectief van 7 van de 21 samenwerkende gemeenten naar de samenwerking gekeken. Om zoveel mogelijk recht te doen aan zowel het onderzoek als aan de 14 gemeenteraden en bestuurders, die geen deel hebben uitgemaakt van het onderzoek is ons voorstel om dit te betrekken bij het proces van de doorontwikkeling van het samenwerkingsakkoord.	
	Wij wensen u veel succes toe bij de bijstelling van het Ambitiedocument en de voorbereiding van het samenwerkingsakkoord voor de periode 2022 tot 2026.		
Stakeholders			
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	Het valt ons op dat de ODZOB niet wordt genoemd als <u>samenwerkingspartner</u> in het Ambitiedocument, terwijl er in onze beleving		<u>Voorstel</u> : in de bijlage de ODZOB toe te voegen als samenwerkingspartner.

	wel degelijk op een aantal vlakken wordt samengewerkt aan gezamenlijke opgaven. Daarom vragen we u de ODZOB als samenwerkingspartner te noemen op pagina 7. En daarnaast in het overzicht op te nemen van de samenwerkingsverbanden op pagina 17 met onderstaande tekstsuggestie: De opgave van de ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant) is het zorgen voor een veilige en gezonde, fysieke leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Dit doet de ODZOB samen met de ketenpartners, 21 gemeenten en de Provincie Noord-Brabant. De ODZOB voert taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (expertises) op het gebied van omgevingsrecht, voert de ODZOB uit indien Provincie of gemeente(n) daarom verzoeken.		
Waterschappen De Dommel en Aa en Maas	Ambitiedocument Wij waarderen de zorgvuldigheid waarmee u dit concept-Ambitiedocument heeft opgesteld. Echter constateren we dat <u>klimaatadaptatie</u> meer aandacht moet krijgen in uw ambitiedocument. In aanloop naar dit Ambitiedocument heeft watergraaf Erik de Ridder in een aparte masterclass nadrukkelijk aandacht gevraagd voor <u>water en bodem als leidende principes, de watertransitie en klimaatadaptatie in het stedelijk gebied</u>. We bieden u graag onze expertise aan om het thema <u>klimaatadaptatie</u> nadrukkelijk toe te voegen aan de thema's van uw Ambitiedocument.	We onderkennen het belang van klimaatadaptatie als gedeelde opgave. Met de aandacht die klimaat in het Regeerakkoord heeft gekregen valt te voorzien dat de samenwerking in de regio op het onderwerp een impuls krijgt. In het kader van de Omgevingsagenda en NOVI De Peel zijn er tafels waar deze samenwerking verder gestalte krijgt. We zien geen toegevoegde waarde van een eigenstandig regionaal programma klimaatadaptatie. We willen de bestaande samenwerkings- en gesprekstafels benutten voor het gesprek met u over klimaatadaptatie.	<u>Voorstel</u>: de tekst van het Ambitiedocument niet aan te passen.
	Landelijk regeerakkoord In het regeerakkoord wordt aandacht gevraagd om <u>water en bodem</u> meer sturend te laten zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het instrumentarium <u>watertoets</u> krijgt een dwingender karakter en er wordt meegegeven de <u>waterschappen eerder in het proces van planvorming te betrekken</u>. Om een gezonde leefomgeving te realiseren wordt meegegeven <u>meer groen en water toe te voegen in het stedelijk gebied</u>. Dit om wateroverlast		

	tegen te gaan en perioden van droogte te bestrijden.		
	Oproep Deltacommissaris Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) is een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om Nederland klimaatbestendig en water robuust in te richten. Dit is echter geen vrijblijvende afspraak. Het Deltaplan versnelt en intensificeert de <u>aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen</u>. In zijn laatste rapport roept Deltacommissaris Peter Glas nadrukkelijk op om werk te maken van <u>klimaatadaptief bouwen in de stedelijke omgeving</u>.		
	Klimaatonderlegger Zowel de Provincie Noord-Brabant als de Brabantse waterschappen hebben een speciale klimaatonderlegger ontwikkeld. Daarmee wordt gevraagd om <u>water en bodem meer leidend te laten zijn bij de planontwikkeling</u>. Tegelijkertijd wordt meer ruimte gevraagd voor een <u>robuust watersysteem en extra bescherming voor de beekdalen</u>. Ook de problematiek van droogte vraagt nadrukkelijk om een regionale aanpak. Met al deze maatregelen zetten we in om de watertransitie in 2050 te realiseren.		
	Omgaan met extreem weer Klimaatverandering heeft ons het afgelopen jaar opnieuw wakker geschud met de ramp in zuid Limburg. De klimaatverandering en de daarmee <u>gepaard gaande intensieve zomerse neerslaggebeurtenissen</u> kunnen ook de Metropoolregio Eindhoven enorme schade toebrengen. Someren, Deurne en Bergeijk zijn plaatsen waar het eerder is misgegaan. Hoe voorkomen we met elkaar dat dit nogmaals gebeurt? Daarbij ook het besef dat water en klimaatverandering zich niet houdt aan gemeentegrenzen. <u>We gaan daarom graag met Metropoolregio Eindhoven aan de slag om te komen tot een klimaatadaptatie programma op regionale schaal.</u>	Zie bovenstaande reactie	
	Regionale opgave		

	De waterschappen willen graag met u pro actief samenwerken om de <u>leefomgeving te verbeteren</u>. U werkt aan (boven-)regionale opgaven met partners in het gebied. Hoe vinden we elkaar om de klimaatadaptatieve maatregelen te verbinden met de door u genoemde belangrijke thema's. Ook in de regio Hart van Brabant en Noordoost Brabant lopen er al regionale klimaatadaptatie programma's al dan niet gekoppeld aan de regionale energiestrategie.		
	Regio versus subregionale samenwerking Tegelijkertijd constateren we dat er sprake is van een <u>groot aantal overlegtafels</u>. En dat thema's en in de Metropoolregio Eindhoven, maar ook in de subregionale samenwerkingsverbanden worden behandeld. Los van het bemensen is het moeilijk het overzicht te bewaken, omdat de organisatie-structuren niet eenduidig zijn. Nu worden we nog weleens verrast op Omgevingsdagen door een besluit dat gevraagd wordt. <u>We zouden daarom graag een betere aansluiting krijgen bij de strategische en ruimtelijke ontwikkelingen.</u>	De Omgevingsagenda, de beide ontwikkelijnen daarin en daaraan gekoppelde Omgevingsdagen bieden een goede kans om een betere aansluiting te krijgen tussen de verschillende subregio's en de ruimtelijke tafels. Dat dit vraagt om een goede aansluiting tussen de subregio's wordt onderkend en ook ingebracht in het vervolgproces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord.	
	Koppeling klimaatadaptatie en energietransitie In de regio's Hart van Brabant en Noordoost-Brabant loopt de regionale energie strategie (RES) gelijk op met klimaat adaptieve maatregelen. Net als de energietransitie is de klimaatadaptatie een ruimtelijke opgave en met name juist in het stedelijk gebied. We zijn ons er van bewust dat de stedelijke opgave rond <u>mobiliteit, wonen en economie</u> al om een complexe integratieslag vragen. De <u>energietransitie en klimaat adaptatie</u> kan hier echter niet los van worden gezien. <u>Een geïntegreerde aanpak en besluitvorming creëert dan ook duidelijkheid voor de gebouwde omgeving.</u>	Zie bovenstaande reactie	
	Werkprogramma 2022 Tot slot constateren we dat in het Werkprogramma 2022 klimaatadaptatie al wel genoemd wordt. Dat sterkt ons vertrouwen dat ook de Metropoolregio Eindhoven het belang hiervan inziet.	De waterschappen zijn een samenwerkingspartner en nemen ook zitting in de Stuurgroep RES en het Portefeuillehoudersoverleg transitie landelijk gebied. Op deze tafels zou vanuit ieders	

	We constateren echter ook dat er nog geen <u>concrete uitwerking</u> aan wordt gegeven. Dit terwijl de urgentie groot is en de overlast door extreme droogte, hitte en wateroverlast alsmaar toeneemt. Ook het Rijk stelt hierom voor de komende jaren extra middelen beschikbaar om Nederland klimaatadaptiever te maken.	perspectief nog meer de verbinding gezocht kunnen worden voor klimaatadaptatie.	
	<i>Uitnodiging</i> Wij, dijkgraaf Mario Jacobs en watergraaf Erik de Ridder, willen graag met uw Dagelijks Bestuur bepalen hoe we het meest effectief een <u>klimaatadaptief programma kunnen verbinden aan de opgaven van de Metropoolregio Eindhoven</u>. De waterschappen hebben voorbeelden waar het economisch mis kan gaan in de Metropoolregio Eindhoven. Lukt het ons gezamenlijk de water ambities van de Metropoolregio Eindhoven te verbinden met de waterambities van de waterschappen om de balans te bewaren voor een gezonde leefomgeving.	We blijven graag met u in gesprek en beschouwen de beide waterschappen als belangrijke samenwerkingspartners.	
GGD Brabant-Zuidoost	De titel van het Ambitiedocument 'Balans in groei vanuit economische kwaliteit voor onze gezonde leefomgeving' past bij het streven van de GGD, waarbij we een <u>gezonde leefomgeving zien als een randvoorwaarde om gezond gedrag te bevorderen</u>. Wij zien dan ook diverse kansen om uw ambities en die van de GGD met elkaar te verbinden. Dat wordt versterkt doordat ons werkgebied samenvalt. Daarover hebben we reeds verkennend met u gesproken binnen het thema transitie landelijk gebied. We bekijken graag verdere samenwerking op dit thema.		
	Een ander voorbeeld van regionale samenwerking t.b.v. een gezonde leefomgeving is het <u>thema Omgevingswet</u>. Hierin trekken de 21 gemeenten, samen met de Veiligheidsregio, Omgevingsdienst, waterschappen, Provincie en GGD al samen op vooruitlopend op de implementatie van deze wet. Vanuit het perspectief van de GGD zou in de regionale samenwerking de Omgevingswet ook een MRE thema kunnen zijn.		

	Samenvattend zouden we graag met de MRE bekijken hoe we de <u>uitdaging van een gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant verder vorm kunnen geven</u>. In onderstaande tabel stellen wij per hoofdstuk enkele tekstsuggesties voor, en voor verdere toelichting denken we graag met u mee.	We nemen uw suggesties mee in het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord.	
	Titel: Balans in groei vanuit economische kwaliteit voor onze gezonde leefomgeving De GGD ziet de <u>gezonde leefomgeving als een randvoorwaarde en als een interventie voor het maken van de gezonde keuzes</u>. De GGD Brabant-Zuidoost daagt gemeenten uit om de gezondheid van onze inwoners de prioriteit te geven, die het verdient door aan te sluiten bij de huidige beweging van de preventieakkoorden en de Omgevingswet.		
	H 1: 'Daarbij vragen maatschappelijke vraagstukken meer aandacht. De kwaliteit van bodem, lucht en water moet beter en gezondheid is geen vanzelfsprekendheid meer. Niet iedereen deelt optimaal mee in de welvaart, die onze regionale economie brengt en de tweedeling groeit.' De GGD stelt de (gezondheid van onze) inwoners centraal. Wij realiseren ons dat de publieke gezondheid een van de deelbelangen is, die afgewogen worden bij ruimtelijke ontwikkelings- en beheervraagstukken. <u>Onze inzet in deze processen is gericht op de (kansen en bedreigingen voor de) bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners</u>. We hanteren daarbij de principes van waardencreatie middels de kernwaarden voor een gezonde leefomgeving. Terecht wordt opgemerkt dat niet iedereen optimaal mee deelt in de welvaart wat leidt tot een <u>grotere tweedeling in de maatschappij</u>. Dit is één van de speerpunten in ons Meerjarenbeleidsplan, dat we dit voorjaar vaststellen met ons bestuur.		
	'Deze en tal van andere factoren bepalen de kwaliteit van onze fysieke en maatschappelijke leefomgeving en ons		

	welbevinden; kort samengevat de ‘brede welvaart’. De GGD sluit aan op de definitie van <u>brede welvaart</u>, waarin de kwaliteit van onze fysieke en maatschappelijke leefomgeving centraal staat vanuit ons perspectief van gezondheid. Wij definiëren gezondheid waarbij een betekenisvol leven van mensen centraal staat. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte (ref <u>IPH</u>).		
	H2: ‘Een hogere kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de regio maakt dat inwoners en anderen zich hier gezonder voelen en draagt bij aan het welzijn en de welvaart voor iedereen.’ De betrokkenheid van de GGD bij <u>ruimtelijke ontwikkelings- en beheervraagstukken</u> heeft altijd ten doel om <u>het grootst mogelijke positieve effect op de (bescherming en bevordering van de) publieke gezondheid te bereiken</u>. De GGD heeft veel informatie over de beleving van inwoners van hun leefomgeving. Een greep: - <u>Panelonderzoek buiten zijn en groen in de leefomgeving</u> - <u>Panelonderzoek de impact van hitte</u> - <u>Infographic gezondheidsmonitor regio Zuidoost Brabant 2020</u> - <u>Brabantse Omgevingsscan</u>		
	H3: ‘Belang van samenwerken: Als overheden staan we ervoor dat dit samengaat met goed samenleven, fysiek en mentaal gezond zijn, mooie dingen met elkaar meemaken en onze natuur koesteren.’ Soms lijkt het alsof economische belangen en belangen vanuit het perspectief gezondheid tegenover elkaar staan. Maar <u>gezondheidsbeleid is integraal beleid</u>; ook het hebben van werk, voldoende aanbod (levensloopbestendige) woningen, en een leefomgeving die de inwoners als prettig ervaren en waar ze zich veilig voelen maken deel uit van gezondheid. Zie ook onze <u>Volksgezondheid Toekomst Verkenning</u>.		

	H4: ‘Grensoverschrijdende opgaven: Door brede welvaart centraal te stellen in regionaal beleid zorgen we ervoor dat alle inwoners in de regio kunnen profiteren van groei in welvaart én welzijn’ Een goede Luchtkwaliteit is belangrijk voor gezondheid. Aansluiting bij het Schone Luchtakkoord of het stimuleren van gezonde mobiliteit, zoals fietsen en wandelen hebben belang bij een regionale aanpak. De GGD heeft in juli 2021 een regionale paragraaf “maak ruimte voor gezondheid” aangeboden aan de burgemeester en wethouders, die als uitgangspunt gebruikt kunnen worden bij de omgevingsvisie. Net omdat we te maken hebben met grensoverschrijdende maatschappelijke opgaven, is samenwerking een must. Hier ligt ook een wezenlijke onderbouwing t.b.v. de regionale samenwerking Omgevingswet die we hebben in Zuidoost-Brabant! De GGD pleit ervoor de <u>regionale samenwerking Omgevingswet</u> daarom op te nemen binnen de MRE.	Vanuit de gezamenlijke Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant liggen er verbindingen met het steviger verankeren van een gezonde leefomgeving.	
	H5: ‘Transitie van het landelijk gebied Met het opstellen van een Streefbeeld voor het landelijk gebied maakten we een eerste aanzet voor een integrale visie op de kwaliteit van onze leefomgeving en het belang van de economische dragers in het landelijk gebied.’ ‘Brede welvaart als verbindend perspectief De vier thema’s hebben een onderlinge samenhang en fungeren als overkoepelende paraplu. Het zijn opgaven voor de complete regio. Daarbij kijken we vanuit een breder perspectief naar de thema’s, namelijk vanuit het perspectief ‘brede welvaart.’ Van daaruit leveren we als regio een bijdrage aan onze gezamenlijke ambitie; een kwaliteitssprong voor een gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Waar we onze tijd doorbrengen heeft een belangrijk effect op onze kwaliteit van leven.	We blijven graag met u in gesprek als samenwerkingspartner in relatie tot de opgaven die we, als 21 gemeenten, gezamenlijk als regio hebben.	

	<u>Gezonde verstedelijking en vitaal buitengebied</u> met aantrekkelijke plekken bieden mensen gelegenheid te ontmoeten, ontspannen, bewegen en gezond te genieten. De GGD herkent zich in het <u>Streefbeeld transitie landelijk gebied</u>, waar gezondheid en een gezonde leefomgeving op de agenda staan. In het meerjarenbeleidsplan van de GGD is dat ook één van onze speerpunten. We hebben hier reeds een gesprek over gehad met het Portefeuillehoudersoverleg transitie landelijk gebied. De vraag van de GGD is dan ook hoe we het gezamenlijke belang en de samenwerking kunnen vorm geven? We denken graag met u mee vanuit het perspectief <u>brede welvaart</u> en het concept positieve gezondheid om een gezonde leefomgeving voor onze inwoners te stimuleren.		
	H 5.2: We hebben in de regio te maken met schaarste van mensen, materialen en ruimte. Daarbij staan we voor grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energie en stikstof, maar ook vergrijzing en tweedeling Terecht wordt hier onder de paragraaf 'economie' de <u>vergrijzing en tweedeling</u> aangehaald. Dit zijn zorgelijke ontwikkelingen, die een relatie hebben met zowel economie als gezondheid. De tweedeling in onze maatschappij maakt deel uit van de missie van de GGD. Daarom hebben wij dat ook als speerpunt opgenomen in ons Meerjarenbeleidsplan. Wij denken ook hierop graag met u mee!	Zie bovenstaande reactie	
	H 5.3: Bovendien kan goede mobiliteit een positieve bijdrage leveren aan de fysieke en mentale gezondheid, met de fiets nog meer dan met de auto Vanuit de GGD sluiten we graag aan bij de <u>mobiliteitstransitie</u>. Meer fietsen en wandelen draagt bij aan een gezond leefpatroon en is ook gunstig voor de luchtkwaliteit in onze regio. Meer informatie is te vinden in de landelijke kernwaarden gezonde leefomgeving van de GGD-en.	Zie bovenstaande reactie	

	H 6: De regionale vraagstukken zijn lange termijnopgaven met grote invloed op de regio, gemeenten en inwoner. Vaak overstijgen ze ook een bestuursperiode en is continuïteit belangrijk om niet elke vier jaar 'opnieuw' te moeten beginnen Het <u>thema gezondheid</u> is bij uitstek een thema waarvan de effecten van een interventie vaak pas na langere tijd zichtbaar / meetbaar zijn. De GGD draagt graag bij aan verdere regionale samenwerking door middel van kennisdeling, informatie-uitwisseling en verbinding van agenda's. We sluiten hierbij graag aan vanuit ons Meerjarenbeleidsplan.	Zie bovenstaande reactie	
	H7 Samenwerkingsverbanden In het overzicht missen we in het overzicht: samenwerken in de Omgevingswet regio BZO.	Er is voor het overzicht gekozen voor een inzicht van de samenwerkingsverbanden op hoofdlijnen. We nemen uw suggestie mee om deze in het nieuwe samenwerkingsakkoord toe te voegen.	
Provincie Noord-Brabant	Als Provincie Noord-Brabant onderschrijven we het belang om als regio periodiek de ambities te bezien en eventueel te herdefiniëren. Voor ons ligt een mooi concept-Ambitiedocument, waarvoor onze complimenten en we waarderen de mogelijkheid om als, samenwerkingspartner, hierop te kunnen reflecteren.		
	Wijze van samenwerken We zijn als Provincie sinds jaar en dag partner van en voor de regio Zuidoost-Brabant op diverse beleidsterreinen. Om goed en prettig met elkaar samen te werken is het belangrijk dat er <u>gedeelde ambities</u> zijn. In grote lijnen komen de ambities van de regio overeen met de ambities van de Provincie. Om in goede samenwerking resultaten te behalen, is het van belang dat de regionale en provinciale ambities in lijn zijn en elkaar versterken. De vier ambities, zoals beschreven in het concept-ambitiedocument, sluiten goed aan op de ambities van de Provincie. Verder hechten wij veel waarde aan het maken van <u>goede samenwerkingsafspraken</u>. Primair richt het concept-Ambitiedocument zich op de	In het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord zal goed gekeken worden hoe de meerschalligheid, waarop de opgaven zijn georganiseerd in Zuidoost-Brabant nog beter op elkaar kan aansluiten/verbinden.	

	afspraken tussen de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant, maar er wordt terecht opgemerkt dat ook samenwerking nodig is met andere overheden en partners. Bij ons als samenwerkende overheden ligt een extra verantwoordelijkheid vanuit de één overheidsgedachte de uitvoering goed en efficiënt op elkaar af te stemmen. Elke overheid heeft zijn eigen bevoegdheden en instrumentarium en zet deze gezamenlijk in voor het bereiken van resultaten voor de maatschappelijke opgaven. Daarbij is het goed om te benoemen dat op meerdere schaalniveaus wordt samengewerkt en afspraken worden gemaakt. In dat verband is ook het Rijk een belangrijke samenwerkingspartner. Afspraken met het Rijk zijn in diverse akkoorden (zoals woningbouw, Brainport, mobiliteit) vastgelegd. Een voorbeeld van een gezamenlijke samenwerking is het Verstedelijkingsakkoord waarbij afspraken gemaakt worden met het Rijk, Provincie en gemeenten.		
	<i>Relatie andere overlegstructuren en instrumenten</i> Als Provincie Noord-Brabant realiseren wij ons dat de grote maatschappelijke opgaven vragen om een regionale afweging en samenwerking om tot resultaten te komen. Dit kan op gespannen voet staan met de democratische verankering bij de individuele gemeenten. Besluitvormingsprocedures moeten dan ook zo worden ingericht dat de <u>democratische verankering</u> is gegarandeerd. De Metropoolregio Eindhoven is een belangrijke samenwerkingsvorm van de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Maar niet alle maatschappelijke vraagstukken zijn belegd bij de Metropoolregio Eindhoven als samenwerkingsorganisatie. Er bestaan meer samenwerkingsverbanden, zowel publiek als triple helix, in de regio Zuidoost-Brabant, die samenwerken aan maatschappelijke opgaves. In het concept-Ambitiedocument wordt	Zie bovenstaande reactie	

	beschreven dat de regio één geheel is, stad en land zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dit vraagt om een integrale benadering en het verbinden van de thema's onderling en voor de verbinding tussen het stedelijk en het landelijk gebied. <u>De wijze waarop de 21 gemeenten de integrale afstemming regiobreed vorm willen geven</u>, vinden wij een belangrijk aandachtspunt in het voorliggende Ambitiedocument. Het daily urban system beperkt zich niet tot de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant en de kracht van de regio ligt ook in de inbedding in bredere context, bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit, ecosystemen en ketens op het niveau van BrabantStad, brabantbreed en Nederland. De regio Zuidoost-Brabant kent tevens vele bestuurlijke en ambtelijke overlegtafels voor verschillende beleidsterreinen en schaalniveaus (subregionaal). Daarmee is de <u>overleg- en besluitvormingsstructuur niet altijd helder</u> en het is niet voor iedereen inzichtelijk wie welke rol heeft en wat waar besproken en besloten wordt en door wie. <i>Wij adviseren de regio Zuidoost-Brabant om de huidige structuur te evalueren en waar gewenst aanpassingen door te voeren.</i>		
	Inhoudelijke reflectie per beleidsterrein Brede Welvaart Eén van de belangrijke nieuwe inzichten in het concept-Ambitiedocument is dat de kwaliteit van leven wordt bepaald door een breed scala aan aspecten. Hiervoor wordt de nieuwe term <u>brede welvaart</u> geïntroduceerd. Brede welvaart is dan ook een goed uitgangspunt om te sturen op die kwaliteit van leven. Maar het is nog zoeken wat nu precies de ambitie op brede welvaart is en ook als Provincie Noord-Brabant zijn we hierin verkennende. Brede welvaart gaat om een balans tussen de drie hoekpunten van de Telos driehoek: 'people, profit, planet'. Op de inhoudelijke thema's die in het concept-Ambitiedocument zijn beschreven, is brede welvaart echter nog niet gekoppeld (in grenzen, normen en streefwaarden) en het is de vraag hoe	Het perspectief brede welvaart zal steviger onderdeel gaan uitmaken van onze nieuwe samenwerkingsagenda. Daarvoor leggen we ook de verbinding bovenregionaal.	

	de thema's hun uitwerking hebben in relatie tot de ambitie op brede welvaart. Aan de andere kant begrijpen wij ook dat dit nog lastig vorm te geven is en zien wij mogelijkheden om elkaar op dit thema te ondersteunen. <i>Wij willen daarom de regio Zuidoost-Brabant uitnodigen om <u>samen op te trekken om meer concrete invulling te geven aan brede welvaart als perspectief.</u></i>		
	Omgevingsagenda Als samenwerkende partners in Zuidoost-Brabant hebben we sinds twee jaar een <u>gezamenlijke regionale omgevingsagenda</u> opgesteld. In de omgevingsagenda zijn de samenwerkingsafspraken van de gezamenlijke overheden samengebracht, afspraken gericht op realisatie van onze (gezamenlijke) ambities. <i>In het Ambitiedocument wordt de 'verbinding' met de omgevingsagenda als samenwerkingsinstrument gemist.</i> De omgevingsagenda is immers ook leidend voor de agenda van de regionale <u>omgevingsdagen</u>. De omgevingsdagen zijn belangrijke momenten om als gezamenlijke overheden in de regio afspraken te maken en samen richting te bepalen. Tevens zien wij de omgevingsdagen als kristallisatiepunt voor andere agenda's en samenwerkingen in de regio.	In het proces om te komen tot een nieuw samenwerkingsakkoord zullen de twee ontwikkelijnen structurerend worden gebruikt bij de verbinding op de onderliggende majeure opgaven.	
	Verstedelijkingsakkoord/subregionale ontwikkelstrategieën Hoewel verstedelijking geen separaat thema is in het Ambitiedocument, is het wel een belangrijk onderwerp dat genoemde thema's raakt. <i>Het verdient de aanbeveling om in het Ambitiedocument <u>een relatie te leggen met bijvoorbeeld de verstedelijkingsstrategie, het verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven en de subregionale ontwikkelstrategieën (A2 gemeenten, De Peel, De Kempen), werklocaties en de NOVI de Peel.</u></i> In het akkoord en de strategieën komen namelijk wel de benoemde thema's economie, mobiliteit, energietransitie en de verbinding tussen stad en land aan bod.	In het proces rondom het samenwerkingsakkoord zal deze opmerking meegenomen worden en verder uitgewerkt worden.	
	Transitie landelijk gebied	We onderkennen het belang van klimaatadaptatie als gedeelde opgave.	

	Op hoofdlijnen worden bij dit thema herkenbare ambities benoemd. In het Ambitiedocument staat: 'Met het opstellen van een streefbeeld voor het landelijk gebied maakten we een eerste aanzet voor een integrale visie op de kwaliteit van onze leefomgeving en het belang van de economische dragers in het landelijk gebied'. <u>Een goed streven, maar wij merken op dat ook de kwaliteit van de leefomgeving in het stedelijk gebied niet vergeten en integraal gezien moet worden.</u> Zo vraagt bijvoorbeeld de energietransitie ook in het stedelijk gebied om ingrepen en dus om ruimte. In toenemende mate krijgen we te maken met extreem weer: wateroverlast door hevige regenval, hittestress en langdurige droogte. Dit speelt in zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied en <u>daarom adviseren wij om klimaatadaptatie terug te laten komen in de ambities van de regio Zuidoost-Brabant.</u> Onmisbaar in deze zijn de Waterschappen Aa en Maas en De Dommel als samenwerkingspartners bij dit thema. We werken in Zuidoost-Brabant op klimaatadaptatie samen met twee zogenaamde werkregio's van gemeenten en waterschappen. <u>De verbinding tussen (en de ambities van) de Metropoolregio Eindhoven en deze werkregio's mag in dit licht veel meer worden versterkt.</u> Als Provincie Noord-Brabant zouden wij tevens de <u>aandacht willen vestigen op de verduurzaming van de veehouderij (transitie op de opgave van landbouw), het economisch toekomstperspectief van de agrifoodketen, de maatschappelijke rol van de agrariër in het landelijk gebied en het herstel van de kwetsbare natuurgebieden (N2000) als concrete opgaven in de totale transitie van het landelijk gebied.</u>	Met de aandacht, die klimaat in het Regeerakkoord heeft gekregen valt te voorzien dat de samenwerking in de regio op het onderwerp een impuls krijgt. In het kader van de Omgevingsagenda en NOVI De Peel zijn er tafels, waar deze samenwerking verder gestalte krijgt. We zien geen toegevoegde waarde van een eigenstandig regionaal programma klimaatadaptatie. We willen de bestaande samenwerkings- en gesprekstafels benutten voor het gesprek met onze partners over klimaatadaptatie.	
	Economie Uiteraard sluiten wij ons aan bij de ambitie om de <u>economische agenda te blijven versterken vanuit het 'Brainportprofiel'.</u> Aansluiten bij dat profiel is in zekere zin logisch, maar in het Ambitiedocument wordt <u>onvoldoende scherp gemaakt waar het de MRE betreft en waar</u>	Via de Brainport Nationale Actieagenda organiseren we ook onze inbreng in relatie tot de woon- en leefomgeving. Daarbij betrekken we alle 21 gemeenten.	

	<u>Brainport</u>. We vragen daarbij ook aandacht voor een <u>goede verbinding met de landelijk georiënteerde, en vaak kleinere gemeenten</u>. Deze gemeenten maken zich zorgen over de kwaliteit en duurzaamheid van bedrijventerreinen, leegstand en positie van de detailhandel, kwaliteit van voorzieningenniveau etc. <u>Wij werken graag met de regio samen op versnellingsopgaven</u>, zoals circulaire economie, transitie agrifoodketen en digitalisering, om bijvoorbeeld datamaturiteit te vergroten en bedrijventerreinen te verduurzamen. <i>We doen daarnaast ook een handreiking aan de regio om samen op te trekken in de schaa sprong die de regio doormaakt en de snelheid die daarin nodig is, bijvoorbeeld op het gebied van verstedelijking (wonen, bereikbaarheid), de zoektocht naar talent en het leven lang ontwikkelen van arbeidskrachten in de regio (o.a. door inzet van BrabantLeert en op werken hybride leeromgevingen).</i>		
	Mobiliteit Wij onderschrijven dat mobiliteit een thema is waar de Metropoolregio Eindhoven een rol en verantwoordelijkheid heeft. In de benoemde thematiek zouden we graag als samenwerkingspartner de <u>verbinding willen leggen met gemeenschappelijke) Regionale Mobiliteitsagenda (RMA) en het (gemeenschappelijke) Regionale Mobiliteitsprogramma (RMP)</u>, die we jaarlijks opstellen/actualiseren, samen met de Metropoolregio Eindhoven en de 21 samenwerkende gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. <i>De (gemeenschappelijke) RMA en RMP zijn voor ons als Provincie de <u>basis om als één overheid in deze regio samen te werken aan mobiliteit en daarover (jaarlijks) afspraken te maken op de regionale omgevingsdagen.</u></i>	De omgevingsdagen zijn hiervoor de geijkte momenten om met elkaar tot afspraken daarvoor te komen.	
	Energietransitie	De netwerkschaarste staat prominent op de agenda. Daarvoor hebben we ook u als	

	Naast het opwekken van duurzame energie, energiebesparing en de transitie van het regionale energiesysteem, is het belangrijk om aandacht te hebben voor het behouden van de energie in de regio en hoe om te gaan met transportschaarste op het energienetwerk. Er is een aanpak en maatwerk nodig om de duurzaamheidsdoelstellingen in de regio te bewerkstelligen en minder afhankelijk te zijn van investeringen door Enexis en Tennet. Subregio De Kempen is bijvoorbeeld al een voortrekker in het minder afhankelijk worden van netbeheerders.	Provincie nodig om gezamenlijk een vuist te kunnen maken.	
	Wij wensen u veel succes om tot een breed gedragen, helder Ambitiedocument te komen. Wij hopen hiermee vanuit onze rol als samenwerkingspartner een positief kritische bijdrage te hebben geleverd. Het Ambitiedocument en wijze waarop samengewerkt wordt met de regio is tevens een goed onderwerp voor gesprek tijdens de ontmoeting van gedeputeerde Lemkes-Straver (portefeuille Regionale Samenwerking) met het Dagelijks Bestuur van MRE op 14 maart 2022. We kijken uit naar dit gesprek.	Graag gebruiken we het Ambitiedocument en uw reactie daarop als leidraad voor het gesprek 14 maart 2022 met het Dagelijks Bestuur.	
Brainport Development	Metropoolregio Eindhoven is voor ons een van de belangrijke partners uit de overheidsstreng van de tripartiete samenwerking die het fundament onder het succes van Brainport Eindhoven legt. Metropoolregio verbindt de 21 gemeenten en is zodoende, namens die samenwerkende gemeenten, partner in het formuleren van de economische strategie voor onze Brainportregio.		
	Stichting Brainport werkt met zijn ontwikkelingsmaatschappij Brainport Development aan het duurzaam versterken van de economische structuur van onze top technologische regio. Dat doet zij onder andere door met de partners in het ecosysteem aan innovatieve technologische oplossingen te werken voor de grote maatschappelijke uitdagingen, waarmee we geconfronteerd worden. In onze regio werken we aan transities waar	Het verbeteren van brede welvaart is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij iedere partner in de triple-helix samenwerking zijn rol heeft. Via o.a. het poho economie blijven we daarover graag met u in gesprek.	

	de hele wereld om vraagt, bijvoorbeeld op het gebied van energie, mobiliteit, voeding en gezondheid. In al die activiteiten staat een <u>duurzame ontwikkeling</u> centraal. Zodoende draagt de Brainport-samenwerking via zijn projecten en programma's, zowel direct als indirect, bij aan het versterken van de brede welvaart in onze regio. Daar waar we dat niet via onze eigen projecten en programma's doen, steunen we als 'hulpmotor voor brede welvaart' diverse maatschappelijke initiatieven.		
	Vanuit onze taakopdracht en focus ondersteunen we dan ook van harte de voorgenomen keuze van de Metropoolregio Eindhoven om de gemeentelijke krachten te blijven bundelen op vier thema's waarbij, voor de aanpak binnen die thema's, de urgentie wordt bepaald door de grote maatschappelijke opgaven. Dat de Metropoolregio bij de uitwerking van de thema's het perspectief van <u>brede welvaart</u> leidend laat zijn achten wij ook zeer passend bij de rol en verantwoordelijkheid van onze regionale overheidspartner. Waar mogelijk zal Brainport daar actief op steunen via zijn projecten en programma's of, als dat niet past, via de eerder genoemde rol van 'hulpmotor'.		
	Zoals u ongetwijfeld weet staat onze regio voor een opgave van dezelfde omvang en urgentie als in de jaren '90. Destijds zijn bestuurders opgestaan om over de eigen grenzen heen te stappen vanwege een diepe economische crisis. Hetzelfde wordt nu van uw generatie gevraagd, maar nu vanwege de <u>enorme kansen</u> die er voor onze regio liggen. In de hele Brainportregio, van centrum- tot randgemeenten, groeit de innovatieve maakindustrie ongekend succesvol in omvang en importantie. De sector biedt zodoende kansen voor brede werkgelegenheid op alle niveaus aan alle inwoners van onze regio en trekt daarbij ook nog andere sectoren in zijn kielzog met zich mee. Daardoor lopen we echter nu al tegen grenzen aan, denk bijvoorbeeld aan de <u>enorme krapte op de arbeidsmarkt</u> en de <u>nijspende tekorten aan onderdelen en componenten voor de industrie</u>.	De schaa sprong zet ons voor een enorme uitdaging, die we alleen in gezamenlijkheid aan kunnen pakken. Dat vraagt ook van meer onorthodoxe wijze van organiseren en samenwerking. Het organiseren van de uitvoeringskracht voor de korte termijn heeft daarmee de grootste prioriteit.	

	Maar ook op het gebied van het <u>leef- en vestigingsklimaat</u> , waarvoor de primaire verantwoordelijkheid ligt bij u als overheids-partners, zijn de grenzen aan de groei bereikt...		
	Zeker ook in het publieke domein is daarom een <u>versnelde schaa sprong</u> nodig die leidt tot een groei van het aantal <u>woningen</u>, een optimale benutting van de schaars beschikbare <u>ruimte</u> en de verbetering van de <u>bereikbaarheid</u> van de regio. Dat kan de regio natuurlijk niet alleen, samenwerking met Provincie en Rijk is daarvoor noodzakelijk. Dat vraagt voor onze regio wel om een krachtige, eensgezinde en op uitvoering gerichte overheidspartner. Van de Metropoolregio verwachten wij een dergelijk partnerschap. Wij achten een voortzetting van het samenwerkingsverband, met zo mogelijk toevoeging van extra slagkracht vanuit de samenstellende gemeenten, van eminent belang voor het duurzaam uitbouwen van het succes van Brainport Eindhoven.	De schaa sprong, zoals die zich nu aandient vraagt om actie op het niveau van Zuidoost-Brabant. Ook in het proces van het samenwerkingsakkoord nemen we dit daarin mee.	
	Samen met Metropoolregio Eindhoven, via de nauwe samenwerking met het portefeuillehoudersoverleg economie, willen wij als triple helix-organisatie de voor de regio noodzakelijke schaa sprong gaan inzetten. We willen daaraan samen met u een start geven door de <u>Brainport Nationale Actieagenda</u> door te ontwikkelen en als uitgewerkt 'Bid' van Brainport Eindhoven aan het nieuwe Kabinet aan te bieden. Dit om op basis daarvan samen met het Rijk, zoals ook gesteld in het Coalitieakkoord, de <u>mainportstatus van Brainport</u> verder te ontwikkelen.	Via het poho economie organiseren we de regionale overheidsinbreng van de BNA.	
	Wij hopen en vertrouwen erop dat uw samenwerkingsverband, met zijn hier gepresenteerde concept-Ambitiedocument, hieraan een stevige bijdrage zal (blijven) leveren.		